

Uredništvo in upravnistvo Glasila je v Chicagu, Ill., 2821 So. 40. Ave., kamor je pošiljati vse rokopise, denarne pošiljatve, sploh vse, kar ima stik z listom.

Celoletna naročnina na Zdr. Države in Canada je \$1.00, za inozemstvo \$1.50.

GLASILLO

SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE.

Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3, 1879.

V združenju je moč!

"Glasilo" izjaha vsaki teden v petek.—Cirkulacija je dosegla nad deset tisoč natisov. List je razširjen po Zdr. Državi, Canadi in stari domovini.

Cene za oglas po pogodbi. Enostopna 10 point vrata 8 centov.

Nefrankirana ali pre-malo frankirana pisma se ne sprejemajo.

LETO—YEAR VI.

Chicago, Ill., 7. marca (March) 1913.

ŠTEV.—NUMBER 10.

Agitacija s frazami proti S. N. P. J.!

Nekateri nasprotniki "Slovenske Narodne Podporne Jednote", katerim se je skrhalo že vse orožje, so pričeli zadnji čas agitirati s frazo, da so prispevki previsoki. Vsi ti nasprotniki, ki govorijo o visokih prispevkih, ne omenijo nikdar, koliko se izplača članu v slučaju nesreče ali bolezni, ali pa njegovim dedičem po njegovi smrti. Taki argumenti agitatorja proti Slovenski Narodni Podporni Jednoti dokazujejo, da protiagitator ne misli tako daleč, kakor sega njegov nos, ali pa da se za protiagitacijo skrivajo nečedni nameni. Zadnje pomeni, da se hoče z lažnjivimi argumenti odbijati nove člane od "Slovenske Narodne Podporne Jednote" in jih pridobiti za kakšno drugo podporno organizacijo, ki že obstoji, ali ki se snuje še kje v oblakih.

Za neznaten stalen prispevek \$1.40 mesečno izplača S. N. P. J. en dolar bolniške podpore za prvih šest mesecev, za drugih šest pa po 50c na dan. Bolniška podpora se izplača, ako je bil bolnik bolan več kakor pet dni.

Za poškodbe, dobljene vsled nesreče, ne pa po lastni krivdi, izplača jednota sledeče zneske: za izgubo cele roki do zapesti, cele noge ali do členka in za otrpnenje istih udov \$200; za izgubo polovice stopala pa \$100. Za zlomljeno hrbtenico, za izgubo obeh rok, obeh nog ali obeh očes se izplača cela posmrtnina. Za izgubo enega očesa se izplača \$200, za izgubo prsta do drugega členka na roki pa po \$50. V slučaju smrti člana se izplača njegovim dedičem \$600 posmrtnine. Od te vsote se plačajo pogrebni troški. Vrh tega dobi vsak član list, ki izhaja tedensko na osmih straneh in prinaša poleg poučnega, zabavnega in informativnega čtiva, tudi vesti o stanju in premoženju organizacije. Vsak član je torej popolnoma informiran o premoženju jednote, sploh o vsem, kar se vrši v nji. Poleg je priznala jednota popolno enakopravnost žene. Članice imajo iste pravice, kakor člani. Kar se tiče pravic in dolžnosti, ni med člani in članicami nobenih razlik. Vsi enako plačujejo in vsi imajo enake pravice in dolžnosti. Za majhen mesečen prispevek 10c pa lahko vsak član ali članica S. N. P. J. zavaruje svoje otroke za 75 dolarjev posmrtnine v otročjem zavarovalnem oddelku, ki ima popolnoma ločeno upravo. Ti otroci imajo ugodnost, da postanejo aktivni člani S. N. P. J., ko spolnijo 16. leto.

Štirimesečni in celoletni računi zopet izkazujejo, koliko tisočakov bolniške podpore, odškodnine in posmrtnine se je do danes izplačalo in da je vzlic ogromnim izplačanim vsotam ostala se precej lepa rezerva.

Zelo sumljivo pa je, da se protiagitatorji največ oglašajo v državi, ki je sprejela takozvani "Mobile zakon" za bratska društva, po katerem mora vsaka bratska jednota, ki je inkorporirana v omenjeni državi, uvesti višje prispevke in po starostnih razredih, ker drugače sploh ne more postati korporacija v smislu zakona, ki vsebuje določbe za bratske podporne jednote ali zveze.

Iz navedenega je razvideti, da se agitira proti S. N. P. J., kar tjevidan, da bi se škodilo jednoti. Take vrste protiagitacije ima hudooben in škodoželjen namen, ker se hoče z lažnjivimi argumenti, ki nimajo nobene realne podlage, učinkovati na stare člane, da bi odstopili od S. N. P. J., na Slovenke in Slovence, ki se hočejo pridružiti S. N. P. J., pa

vplivati, da bi se pridružili kateri drugi podporni organizaciji. Resnig je, da ima vsakdo pravico agitirati za podporno organizacijo, za katero ima voljo in veselje. Nikdar naj se pa taka agitacija ne vrši z nedostojnimi sredstvi.

"Slovenska Narodna Podporna Jednota" ni kapitalistično podjetje, marveč je prava bratska podpora organizacija, ki se ravna po zlatem pravilu: "Eden za vse, vsi pa za enega!" Kako globoko je vkoroninjeno to zlato pravilo v sreih članov in članic S. N. P. J., je dokazala v minolemu letu razprava o rezervnem fondu, pa tudi peta redna konvencija S. N. P. J. v Milwaukee, Wis. Kdor je s premislekom čital razpravo o rezervnem fondu, v katero so posegli bratje in sestre iz raznih krajev Zdr. držav, je našel v tej razpravi, da naj se jednota po zlatem pravilu "vsi za enega in eden za vse", postavi na zdravo gospodarsko podlago in ustanovi rezervni fond, za katerega se naj le malo povisa mesečni prispevek in razdeli na vse brate in sestre enakomerno. Delegatje in delegatkinje, ki jih je izvolilo članstvo S. N. P. J., so vpoštevali te nasvete in zvišali mesečni asessment za šest in tri tretjine centov enako za vse člane S. N. P. J. S tem povišanjem niso obremenili preveč članov in članic, jednota so pa dali trdno gospodarsko podlago.

Vprav to jezi nasprotnike S. N. P. J. Z zavistjo opazujejo, kako se množe društva in članstvo, obenem pa raste tudi premoženje naše podporne organizacije. Ako bi se krčilo premoženje jednote in bi odpadali člani od nje, tedaj bi ljudje, ki danes rujejo proti nji, molčali kot grob, ker bi se zavedali, da bo jednota propadla, dasiravno ne agitirajo proti nji. Ali množijo se članstvo, raste tudi premoženje in S. N. P. J. postaja vsaki dan mogočnejši faktor v javnem življenju Slovencev v Ameriki, zato se pa vsi ti isti jezijo, ki bi radi videli, da bi bili ameriški Slovenci tako razkosani kakor pred desetimi leti. Ta jeza narekuje rovarjem, da z vsemi močmi agitirajo proti naši podporni organizaciji in da niso v sredstvih pri protiagitaciji prav nič izbirni.

Bratje in sestre, ki opravljate težko in nehvaležno agitatorično delo: pridobivate nove člane in ustanovljate nova društva, bodete tudi zadnji argument rovarjev proti S. N. P. J. prav lahko ovrgli. Take protiagitatorje, ki pravijo, da so pri naši jednoti prispevki previsoki, vprašajte, koliko izplača jednota, ki je ustanovljena, ali se bo še le ustanovila, in za katero agitirajo na račun S. N. P. J., bolniške podpore, odškodnine in posmrtnine. Vprašajte jih, koliko znaša njena rezerva, pa bodete lahko ovrgli to nevedno agitatorično sredstvo. Dokazali jim bodete lahko, da njih člani nima jo tistih ugodnosti in da se njena rezerva percentuelno ne množi tako hitro, kakor pri S. N. P. J.

Naš namen ni škoditi nobeni drugi podporni organizaciji, ker se po našem mnenju vsakdo lahko zavaruje pri jednoti ali zvezi, do katere ima zaupanje. Ali proti takim argumentom, ki so sleparski in s katerimi se agitira proti naši jednoti, bomo pa vedno nastopili odločno.

Ako kdo ustanovlja zvezo ali jednoto in agitira za njo z nizkimi mesečnimi prispevki, tedaj nima taka agitacija drugega namena, kakor hipno pridobiti zadostno število članov, da inkorporirajo jednoto ali zvezo. Že na prvi konvenciji so pa delegati primorani povišati mesečne prispevke, ker so se tekom kratke dobe prepričali, da z nizkimi prispevki ne gre. Tudi naša jednota je

imela некоč en dolar mesečnega prispevka. Dasiravno ni dajala svojim članom takrat takih ugodnosti, kakor jih imajo danes, se je moral vseeno zvišati asessment. Zato je pa bedastoča, ako kdo agitira za kakšno jednoto: Pridružite se nam, pri nas je najnižji asessment. Danes vendar živ krst ne verjame, da mogoče kakšno nadnaravno bitje nosi denar, ali ga pa "radodarni" kapitalisti dajejo jednoti, da izplačuje z njim bolniško podporo, odškodnine in posmrtnine.

Vsaka bratska jednota ali zveza je podjetje, ki temelji na vzajemnih dolžnostih in pravicah.

Člani in članice plačujejo prispevke in iz teh prispevkov se plačujejo vse obveznosti, ki jih ima taka bratska zveza ali jednota napram svojim članom in članicam, kar preostaja, pa gre v rezervni sklad. Čudežev pa ne zna delati dandanes noben človek. Zato se ne more tam, kjer so nizki prispevki izplačevati visoke bolniške podpore, odškodnine in posmrtnine. Kdor trdi nasprotno, pa ima sebične namene in hoče s sleparskimi argumenti zavesti ljudstvo na kriva pota, ne zmenec se, če bodo člani za težko in krvavo zasluženi denar, ki so ga vplačali, kedaj dobili bolniško podporo ali odškodnino, ali če bodo njih dediči, kadar bodo za vedno zastilili svoje oči, dobili za njimi posmrtnino.

Bratje in sestre! Naša jednota je danes na zdravi finančni podlagi. Rezerva se množi, pa tudi vsakdo, ki se je ravnal po pravičih, je dobil svoje. Neštetim sirotam in vdovam je že obrisala solze in marsikateri je dobil svoje zdravje, ki je že popolnoma obupal, ker se je jednota zavzela zanj in mu preskrbela dobre zdravniške, ali ga pa poslala v kraje z milim podnebjem, da je okreval. Številna zahvalna pisma, katere je prejel naš gl. tajnik od takih, ki so bili baje neozdravljivo bolni, pa so zopet okrevali, potrjuje to trditev. Naša jednota se lahko zavzame za vsakega v resnici bolnega člana, ker ima centralizirano bolniško podporo. Zato bratje in sestre na agitacijo! Argumenti so na vaši strani: primerno nizek mesečen prispevek, centralizirana bolniška podpora, odškodnina za dobljene poškodbe, posmrtnina, lasten list, enake pravice za člane in članice, ustava, ki daje članom in članicam najvišjo moč pri upravi itd., so dejstva, s katerimi lahko z mirno vestjo priporočate Slovence in Slovenkam, ki še niso pri nobeni podporni organizaciji, da se naj pridružijo S. N. P. J., ako hočejo biti sigurno zavarovani za slučaj bolezni, nezgode in smrti!

Ameriške vesti.

* Mrzel in neprijeten je bil 4. marec, ko sta predsednik Wilson in podpredsednik Marshall odšla v spremstvu kongresnega komiteja v Belo hišo, da tam prisežeta uradno prisego.

Od drugod je prišlo kakšnih 200 tisoč tujcev, večinoma ljudi, ki žive o delu drugih, prodajati zijala in nasičiti svojo radovednost v glavno mesto. Mesto je bilo okinčano v beli in zeleni barvi. Tako je baje želel Wilson. Belo hišo je stražilo regiment tajnih policajev, kakor da bi se bilo bati, da bi kdo ukradel predsednika.

Po mestu so priredili slavnosten sprevod v osmih oddelkih, kakor da bi bil nastopil vlado kakšen evropski vladar, ne pa da je prisegal prvi uradnik republike, da se bo točno in zvesto ravnal po zakonih.

Po storjeni prisegi je predsednik Wilson v kratkem govoru pojasnil, kakšna bo njegova uprava

Jedro njegovega govora so tvorile te le besede: "Mi bomo gradili in ne razdirali. Pravica, in le pravica bo naše geslo."

* Prav po pobalinsko so napadli v glavnem mestu sufražetke, ženske, ki se borijo za žensko volilno pravo. Bogati postopači in kapitalistični političarji so nahujskali drhal najnižje vrste, da so delali ovire sprevodu, v katerem je manifestiralo kakih 5000 žensk za volilno pravico. Med to drhaljo, ki je psovala ženske s psovkami, kakeršnih se ne sliši v dostojni človeški družbi, je bilo opaziti tudi "zlati ameriški mladino", sinove bogatinov, katerih očetje sesajo življensko moč ameriških delavcev. Pred cedrom, na katerem je bila soproga Tafta, bivšega predsednika Tafta s svojo hčerjo, se je zbrala mladina in zabavljala manifestajočim ženskam s takimi besedami, da je ženskam vdarila rdečica v obraz in da je soproga bivšega predsednika zapustila oder, še predno je bil sprevod končan. To je zelo slabo spridevalo za mladino iz tako zvanih boljših krogov.

Vzlic takemu sirovemu početju so pa sufražetke korakale pogumno naprej in se niso dale ostrašiti od drhali v fraku in klaku. Končno je prišel na lice mesta konjeniški eskadron, ki je zasedel ulico in napravil red in mir.

Gospa dr. Ana Shaw, predsednica "Narodne ameriške lige za žensko volilno pravo", je v dvorani Continental po končani demonstraciji, odprla shod s temi besedami: "Se nikdar se nisem našega glavnega mesta tako sramovala kakor danes. Današnji sprevod je najboljši dokaz, da moramo ženske dobiti volilno pravo." Ana Shaw je povedala resnico.

* Čisti dobiček "Pressed Steel Car družbe" v McKees Rocks je znašal z zadnjem letu \$970,343, kosmati dobiček pa \$7,460,184. Vzlic takemu ogromnemu dobičku bo pa družba trdila, ko izbruhne prvi štrajk, da dela z izgubo.

* V Indiana Harboru, Ind. je pri "Inland Steel družbi" zastavko 450 delavcev. Delavci zahtevajo 15 odstotkov zvišanja mezde. Položaj delavcev je zelo ugoden, ker je tovarna preobležena z naročili, vodstvo pa ne more dobiti stavkokazev.

* Zanimivo vprašanje je zastavil rev. E. Barret, rektor episkopske cerkve petdesetih takozvanih uglednih državljanih. Vprašal jih je, kaj bi se zgodilo s Kristom, ako bi bil minister v kabinetu predsednika Wilsona. Dobili 41 odgovorov, med katerimi so naslednja zanimiva:

Viljem Allen White. — Pravega idealizma ne poznajo danes v politiki. Lincoln bi bil boljši kot Krist.

Podadmiral Viljem Gibson. — Doživeli bi drugo križanje, ker imajo v vseh političnih strankah (Menil je kapitalistične. Op. ur.) prvo besedo sovražniki Krista.

Ivan Burroughs. — Vsi veliki listi bi takoj udarili po njem. Rev. Barnett je pa dejal v svoji pridigi v cerkvi: "Ako bi bil Krist danes v kabinetu, bi ga umorili in leta 1953 bi mu gradili povsod spomenike."

Mi k temu pristavimo. Ako bi Krist danes živel in bi govoril štrajkujočim delavcem, bi ga prijeli hlapci kapitalistov in vrgli v ječo. Kasneje bi ga poslali na večala ali pa električni stol.

* Usoda proletarcev. V New Yorku na 126 ulici so našli zakonsko dvojico Jakob in Marija Adams, 39 in 26 let stara, mrtvo v postelji. Iskala sta delo, pa ga nista dobila. S kupo strupa sta naredila konec tpljenju in preganjanju.

* "Demokratski" zastopnik 14. brooklyskega okraja James H. Garvey je v levislaturi predložil zakonsko predlogo, v smislu katere naj bi bil vsakdo, kaznovan s štirimi leti ječe, ki ob času štrajka poškoduje imetek kakšne železnice, ako storjena škoda znesse 50 dolarjev. Ako je škoda nižja, tedaj se lahko človeka, ki bi poškodoval imetek, kaznuje s šestmesečnim zaporom, ali pa durno globo v znesku \$250. Poleg lahko oškodovani toži civilnim potom za povrnitev trojne odškodnine.

V Evropi bi taka nazadnjaška zakonska predloga spravila vse delavce na noge. Tukaj se pa noben človek ne razburi radi zakonskih predlog, ki majo namen, ukovati delavce še v hujsko kapitalistično sužnost.

* Pred Vera Cruz so imele bojne ladje Zdr. držav Vermont, Nebraska in Georgia strelne vaje. Mesto da bi streljali le v tarčo, so vabili enega človeka na suhem in ranili tri ribiče.

V mestu je vsled tega nastala panika, ker so ljudje mislili, da je nastala vojna in da je ameriška eskadra, dasiravno je bila daleč v zalivu, pričela bombardirati mesto.

* Pri porotni obravnavi, ki jo je vodil zvezni sodnik Carpenter, sta bila spoznana krivim Ivan Kenderes in Pavel Droppa, zemljiščna trgovca v So. Chicagi, da sta zlorabila rošto v sleparske namene. Obtožena sta bila, da sta Slovanom, večinoma farmarjem iz Minnesota, Wisconsinu in Pennsylvaniji ponujala na prodaj novo "obljubljeno deželo" v državi Arkansas, v kateri dobi vsakdo brezplačen dom (homestead), na katerem obrodi ovočje, žito in zelenjava. Priče so izpovedale, da je zemljiščna trgovcema plačal vsakdo \$125 za "rajski svet" in ko so naselniki prišli blizu Pettigrowa, Ark. niso našli drugega kot pusto skalnato gorovje in nečedenino, na kateri ni bilo nobene vegetacije.

Mi ponovno priporočamo, da naj vsakdo, ki kupuje svet, hrani vsa pisma s kuvertami. Boljša je previdnost kakor preozna "grevenega".

* Družinska drama. V začetku tega tedna je majhen fantiček prišel v urad čikaškega župana. Oči je imel zalite s solzami, v rokah je pa mečkal čepico. Šel je direktno k pisalni mizi župana in ga vprašal: "Ali ste vi župan Harrison?" — "Da, mali mož," je odgovoril župan. "Kaj naj pa storim zate?"

Deček je pričel sukati čepico in jokav glas je prišel iz njegovega grla: "Moja mama je v ječi. Jaz in sestra sva sama doma. Želim, da bi mamu poslali domov, da bi sestra nehala jokati."

Župan se je obrnil, ne da bi zinil besedico in napisal pomiloščenje za mater, ki se piše Marija Smokowski, katero so poslali dne 7. februarja na obtožnico njenega soproga v mestno bastiljo — Bridwell. Deček je France Smokowski. Povedal je županu, da je oče zapustil dom v družbi druge ženske, mater je dal pa zapreti. France je dobil vred nekaj tedni delo v neki tiskarni in zaslužil je pet dolarjev na teden. S to vsotico je preživel mali proletarček sebe in svojo mlajšo sestro. Vsaki dan, ko se je vrnil domov, je pa sestra jokala.

* Zvezni uradniki so v Chicagi zaplenili 250 tisoč funtov sirovega masla, ki je bil hranjen v ledenicah. Sirovo maslo je vsebovalo preveč vode. V decembru je bilo v ledenicah 25 milijonov funtov masla. Zdaj je pa to maslo nakrat izginilo. Komisijonski tr-

govci trdijo, da je bilo prodano naravnim potom.

Zvezna vlada bo sedaj prijala velike mlekarne v državah Wisconsin, Illinois, Ohio, Iowa, Minnesota in Nebraska, ker so baje ponaredile sirovo maslo. Kazen znaša \$5000 in 10c za vsak funt ponarejenega masla. Poleg morajo pa še oni, ki ponarejajo maslo v veliki množini, plačati vsako leto še \$600 danvka.

Inozemstvo.

Prvi strelji ob mehikanski meji so počili. Štirje častniki devetega konjeniškega polka so se sprehajali ob meji. Nakrat je 60 regularnih mehikanskih vojakov pričelo streljati nanje. Strelji so takoj privabili 16 ameriških konjenikov, ki so na povelje častnikov začeli streljati na mehikanske vojake. V tej praski je padlo baje šest Mehikancev. Komaj je brzojav raznesel to vest v svet, so pričeli nekateri kapitalistični listi hujskati za vojno z Mehiko.

Huerta, po svoji volji predsednik Mehike, vlada z železno pestjo, kakor некоč zloglasni Porfirio Diaz. Opozicijskim voditeljem vstavev noče priznati nobenih koncesij, temveč zahteva, da morajo brezpogojno odložiti orožje. Vstaski vodja Zapata je na to provokacijo odgovoril s tem, da je oddelke njegovih četašev napadel vojaški vlak in postrelil kakih 60 vojakov.

V provinci Moreles požigajo in ropajo četaši Zapate in se obnašajo kakor gospodarji Mehike. Četaši so izjavili, da bodo nadaljevali z vstajo, če tudi se Zapata podvrže Diazu.

V severni Mehiki je pretrgan železniški promet. To dokazuje, da so tudi tukaj vstasi na delu. Ako bi bilo ljudstvo v Mehiki zrelo za svobodo, tedaj bi že zdavnej spodilo iz dežele razne Huerte, Diaz in druge četaške poveljnike, ki se trgajo med seboj, kdo bo predsednik, mejtem pa požigajo in ropajo po deželi.

V Rusiji je policija brutalno razgnala ženske shode, na katerih so ženske manifestirale za volilno pravo. Car — batjuška in njegovi oprede hočejo, da žena ostane še bodoče brezpravno bitje v državi.

Britska mornarica bo prevzela turški nebojsenič Rechad I-Hamis, ki ga še le gradijo. Seveda je Nemčija vsled tega "ogorčena", češ, da Anglija na tajen način množi svojo mornarico.

Po poluradnem poročilu iz Sofije bodo balkanski zavezniki le tedaj priznali posredovanje veleisl, ako se zaveznikom izroče trdnjave Drinopolje, Skader in Janina, poleg pa še plača vojna odškodnina.

Na Dunaju krozijo nepotrjene vesti, da so se Albanci z orožjem uprli srbski okupaciji. Po teh vesteh je baje obnovljena zveza s trdnjavo in zunanjim svetom in posadka je zopet preskrbljena s strelivom in živežem.

Italijanska vlada je baje v pripravih za "splošno evropsko klanje" sledila drugim državam. Ob švicarski meji je vlada pomnožila vojaške čete in pionirske čete grade nove utrdbe. Pred predorom Simplon so na talijanski strani položili mine, ki se jih lahko zapali iz daljave 20. milj.

Popolnoma v nasprotju s to vestjo je pa vest, da je avstrijska vlada poslala rezerviste domov.

Avstrija bo letos pomnožila rekrute za 30 tisoč. Do sedaj so jih vsako leto vzeli k vojakom 270 tisoč. Bodoče jih bodo potrdili pa 300 tisoč. Avstrijska vlada trdi, da je primorana pomnožiti svojo armado, ker Nemčija in Francija množita tudi svojo vojsko.

DOPISI.

Jenny Lind, Ark.

V postu smo in to je čas, ko je treba nam revnim zemljanom delati pokoro za storjene predpustne in pustne grehe in greške. Moj patron, sveti Tone Puščavar, neki tam v deveti deželi, šel je delat pokoro v senco hrastovega pragozda, eldorado rodu ščetinarjev, jaz pa sem si za pokoro izbral solunski jug in specijelno temperenčno državo Arkansas. Očesa, ki sem jih v predpustu tam ob Erie jezerni metal po bajnih nimfah, lilijah in šmarnicah, pokoril bom tu na ožganih Mehikankah zamorkah in mulatinjah, za preveč intimno prijateljstvo s plemenitimi vinskimi duhovi s cuyo-haškega okraja, pa bom delal pokoro v slavnoznani Kurji vasi, ki je del temperenčnega mesta Jenny Lind. Za pravno daritev ne koljemo kozličkov, kakor Izraelci svoječasno, ampak nabijemo sodček piva in če se vsled prevlelike žeje pipa polomi, pretakamo ga kar brez nje v škafe in vedrice, od tam pa naprej v do-ločenih smereh, ki vodijo po navadi vse nazdol. Razum mest Little Rock in Fort Smith je cela država Arkansas temperenčnega pokoljenja in o kakem saloonu je prepovedano celo sanjati in kaznjivo je popiti sodček piva v kompaniji; tudi se ne vpraša kakšna je kompanija. Oni dan je bilo, ko so nekteri rojaki povabili v kompanijo tudi mladoletnega "boarderja", nekega tukajšnega rojaka; pravzaprav ni pil v kompaniji, ampak je šel potem, ko je kompanija odšla, popiljal ostanke in ne hodi len, pospravil je celo vedrice ječmenoveca. To pa je bilo za neizkušenega mladeniča vendar nekoliko preveč, revmatizem mu je prišel v noge in prišla ga je tako huda omedlevica, da je vse kazalo, kot bi se pripravil za na dolgo pot v večna lovišča. Vsa hiša objokovala ga je že kot izgubljenega, kar na enkrat pa se kavalir postavi na noge, zakrohoče se prav na široko (pravzaprav na dolgo, ker ima zelo dolga usta, ki se v prozi tudi rilee imenujejo) zasukne repek v umetniško figo in se spravi na v koritu mu servirano koruzo; danes je pa bolj zdrav, kot vsi vodo-filski apostoli. Zopet jasen dokaz koliko je vredna postava o prisi-ljeni treznosti, ko se niti navaden glebejski prešček ne zmeni zanj.

Kar se delavskih razmer tiče to tu dosti zadovoljive, kajti dela se vsak dan in v splošnem se tudi precej dobro zasluzi. Toda že pripravljajo premogarske družbe nov napad na delavce, ki s krvavimi žulji spravljajo na površje črni diamant iz zemskega osrčja. Strmoglaviti hočejo baže državno postavu, ki določuje, da se mora nlačati za ves premog, kar ga delavci nakopije, ne glede so li kosi ali prah, ter plačati le od pre-moga v kosih, kar ga ostane na mreži. Seveda bi pomenila vpelja-vaja takega sistema veliko škodo za premogarje in zato se pripravlja-jo, da z združenimi močmi odbi-jejo ta napad nezasitnih kapitali-stov; ker je delavstvo vseh narod-nosti tu zelo zavedno in dobro or-ganizirano, upati je, da se jim to tudi posreči. — V Jenny Lind ima-jo 5 slovenskih podpornih društev spadajočih k različnim jedno-tam in zvezam, med temu tudi prav lepo procvitajoče društvo "Šmarnica" št. 24. S. N. P. J. Vsa društva skupno postavila so si lepo poslopje nazvano "Druš-ten Dom", ki je krasen znak sloge in požrtvovalnosti jenny-lindskih Slovencev. — Imajo tam tudi socialistični klub, ki šteje okoli 40 članov.

Kakor vsa velemesta razdeli se tudi Jenny Lind v mnogo okrajev. Na Dunaju n. pr. so okraj ozna-čeni z suhoparnimi številkami, jenny-lindski meščani pa so mno-go bolj praktični, kajti dali so različnim okrajem tako izvirna in originalna imena, da si jih vsak krščanski človek lahko zapomni. Kurja vas je gotovo eno takih prijaznih imen, da človeku ne "pa-de" zlepa iz glave, posebnost če vidi cele regimente kur, ki ma-nevirajo po grmovju mestnih parkov. Kurje vasi se drži Žabja luža, kjer se nahaja več malih je-zere, med njimi tudi kako "Rdeče morje", na obrežju na sede debe-loglede dolgokrake, ki za za-

bavo ali pa iz dolgočasnja skačejo v vodo, kar z glavo naprej in to z neprekosno eleganco in drznostjo. Tudi Svinjski parkelj, Pusja noga, Spodnji Stajer, Silvertown in Kumljanjsko, vredni so odlič-nega spomina in o vsakem pose-bej dalo bi se napisati tri kolone dolg, v sree segajoč dopis, pa za enkrat ne zmorem vsega. Mesto je tako razsežno in kar se razsež-nosti tiče celo Chicagi nekoliko podobno, vendar pa je med nji-ma velika razlika. V Chicagi so ozke ulice in visoke hiše, tu pa so milje široke ulice brez imen in ma-le lesene, ter platnene hišice; ali da vam po pravici povem, stokrat raje bi se vozil po Jenny Lind v samokolnici, kot pa v Chicagi v "strikari". Skozi Jenny Lind te-če potok, kojega nazivljejo "Blue Danube" ali višnjeva Do-nava, drugi pa Jenny Lind River. Toda po mojih mislih je potok viš-njevi Donavi prav malo podoben, ker je "flečkajmarsko" rde-če barve, kot prehlajena mlečna kava. — Različna evropska ve-ničanstva nosijo poleg svojih kr-ščenih ali obrezanih imen zopet tiste dolgočasne številke kot Vil-če II., Jurče V. itd. Ako hočejo Jenny-lindčani kakega rojaka po-seben odlikovati, pa ne jemljejo suhoparnih števil, ampak posta-vijo poleg imena kako drugo, lep-še znamenje. Ali se ne čita lepše ako se, recimo za imenom Frank postavi znamenje moči, zmage in oblasti, kteremu se klanjajo kro-nane in nekronane glave, krasno znamenje vsemogočnega Š. Torej, ali ni Frank Š. v resnici sladko in častljivo ime! Saj je pa dotičnik tudi vreden tega imena; naj eden-le pogleda njegove zasluge za žejni narod, ki zložene v mogoč-no stavbo predstavljajo nekaj ba-bilonskemu stolpu podobnega, na strani pa se joče, kot "vdova, tožna zapuščena", bleda boginja vode. Ampak pri piramidah s sod-čkov se še ne konča vse. Kadar je po izčrpanem programu domače veselice, treba kaj za posladkati, pozovejo samo njega in proti ne-bu zadoni tista krasna, večno no-va: "Pa sem v Šiški v vas hodil, pa strašilo me je, holadrijodri ... tako sladko in božansko lepo, da pridejo poslušat povodne vile iz Jenny Lind Riverja, da se smeji bleda luna na azurnem nebu, zvezdicam nebeškim pa se od ve-selja svetle solze vtrinjajo in pa-dajo na zemljo v obliki žarečih meteorjev. In prvo besedo pa glas ima pri tem vedno gospod Š! Ka-dar pa se razjezi pa z očitajočim glasom povzame: "Tista prokleta Polon-Polončica ...", ki se liki silna tožba, od vseh strani podpi-rana, vzdiga pred prestol boga Amorja. On (Š) in njegovi verni govore med seboj neke posebne vrste "esperanto", čudovit jezik, ki je umljiv le izvoljencom; se-stavljen je tako umetno kot ste-nografične čačke, da namreč v kratkih potezah mnogo pove. Jaz sem se ga učil sedem dni in pol, a na koncu sem, mesto mature, dobil ponavljalni izpet in red sve-tega Neznaniča.

Klima je južna in snega skoro ne pozna; sredi februarja imeli smo tako lepe pomladne dneve, da bi ne delali nobene sramote bo-žanskemu maju. Farmerji okoli pridelujejo večinoma bombaz in koruzo, vspevali bi tudi vsi drugi pridelki, toda poleti nastopi ra-da huda suša, ki večkrat posuši celo drevje. Gorko južno-podnebje vpliva tudi na naše slovenske evetke tako blaodejno, da se raz-vijajo do bajne krasote. V Jenny Lind jih sicer ni veliko, a zato so tem lepše. Moja, no nežnem idealu koprneča malenkost, seveda ni mogla priti v poštev, ker sem, pr-več preveč oplašen vsled milijar-de tozadevnih neuspehov, drugič pa, ker se ne morem meriti z vi-sokorodnim, jasnimi gospodi ba-roni, s pridevkom "Samostojni-niki", ki si v teh ozirih laste pr-vo besedo. Opredel sem torej le od daleč, izza varnih plotov in jam-ral tisto jenny-lindsko: "Daj, daj srček nazaj ...!" Kaj se hoče, to je pač idila štiridesetdanskega posta in kdo bo delal pokoro, če je ne homo mi!

A. J. Terbovec.

Midway, Pa.

Že dolgo ni bilo dopisa iz naše naselbine in še danes nimam po-rošati čitateljem družega, kakor žalostno vest.

20. m. meseca je ponesrečil v

rovu (Primrose mine) rojak Pe-ter Kavčič. Zjutraj je šel zdrav na delo, okoli pol dveh popoldne so ga pa še malo živnega pripeljali iz rova in odposlali takoj v bol-nico v Pittsburgh. Po preteku ne-kaj ur je pa za vedno zatislil svoje trudne oči. Nesrečno so pro-vzročile nezadostne varnostne na-prave. Rajni rojak je prišel okoli dvanajste ure na prostor, kjer iz-menjavajo s premogom naložene vozove s praznimi. Ko pride do izmenjavališča, pridrvi z nasprot-ne strani voznik s šestimi prazni-mi vozmi. Prvi voz skoči raz trač-nice in zadene omenjenega roja-ka s tako silo, da mu zmečka ves spodnji del telesa. Tako govore o nesreči. Tej govorici pa ne verja-mo noben izkušni rudar. Vbogi, zaslepljeni delavci, ki so bili pri-če pri nezgodi, zdaj tako govore, ker jim je tako naročil delodajalec, ako nočejo biti ob prvi pri-liki ob delo.

Pogreb se je vršil dne 23. fe-bruarja. Prepeljali so ga na po-kopališče v Nobelstown, ki je od tukaj oddaljeno približno sed-milj. Spremilo ga je k zad-njemu počitku tukajšnje društvo "Glas Naroda", štev. 89 S. N. P. J. z zastavo in nekaj članov društva sv. Barbare, postaja 81., spadajočemu v Forest City. Člani obeh društev so se po možnosti u-deležili pogreba, dasiravno pone-srečni rojak ni bil član teh dveh društev. Zato pa v imenu žalujo-čih soproge izrekam članom obeh društev najtoplejšo zahvalo, ker ste vzbogem, ponesrečenemu tr-pinu izkazali zadnjo čast.

Prisiljen sem omeniti, da je bil rajni rojak član društva sv. Jo-žefa, štev. 21. K. S. K. J., ki ima svoj glavni sedež v Jolietu, Ill. Omenjeno društvo je bilo pri pogrebu zelo "častno" zastopa-no — z dvema članoma, dasirav-no je bilo uradnikom društva pravčasno naznanjeno, kedaj se bo vršil pogreb. Pokopališče je nekako sredi med našo naselbino in Federalom, kjer ima društvo sv. Jožeta svoj sedež. Tukajšnim društvom ni bilo predaleč spre-miti ponesrečenega rojaka k zadnje-mu počitku, zato bi bilo članom društva sv. Jožefa lažje izvršiti svojo dolžnost za rajnega brat.

Nekako pred petimi meseci sem nagovarjal ponesrečenega brata, da bi pristopil k društvu "Glas Naroda". Razobložil sem mu koristi, ki jih ima pri naši jednoti. Ali mesto pričakovanega vspeha sem dobil naslednji odgo-vor: "Vaša jednota je mogoče dobra, katoliška pa ni." Bil sem v resnici presenečen. Ali vseeno nisem obupal. Povedal sem mu, da je lahko vsak katoličan član naše jednote, da mu nihče ne bra-ni hoditi v cerkev, da lahko tudi svoj borni zaslužek deli s cerkvi-jo, oziroma z njenim voditeljem, ako ga je volja. Ali ni mu bilo mogoče, da bi spoznal luč resnice. Pristopil je k zgoraj omenjenemu društvu, mene se je pa ogibal ka-kor človeka, ki ima nalezljivo bo-lezen. Zato mi je nehote prišlo na misel, ako bi mu bilo mogoče od-preči oči in bi videl, da ga spre-miljo k zadnjemu počitku ljudje, katere je smatral za krivoverce, bi bil gotovo vzkliznil: "Zdaj vem, na kateri strani je resnica, kje ljubezen!" Zdaj ko to pišem, mi prihaja na misel, kaj bi neki rekla dva gospoda: eden v Chi-cagi in drugi v njeni bližini, ako bi mi tako ravnali s svojimi čla-ni. Zopet bi ne bilo konca in kra-ja zastavie.

Martin Strupek.

Calumet, Mich.

Bratje in sestre društva "Slo-ga", štev. 62! Marsikdo se je čudil, da ni ilo zadnjič seje do-poldne v navadni dvorani, ker ni bilo nič naznanjeno o tem v na-šem "Glasilu". Stvar je prišla nagloma in nemogoče je bilo po-tom lista obvestiti brate in sestre zavoljo spremembe. Gospodar je oddal dvorano, ne da bi bil po-gledal v knjigo, ako je dvorana oddana. Zdaj jo imajo popoldne v našem unionisti, dopoldne pa finski socialisti. Do sedaj nam je bilo nemogoče oskrbeti dvorano, v kateri bi zborovali stalno. Pro-sili smo za mestno dvorano (ope-ra house). Do zdaj pa še ni nobe-no društvo zborovalo redno v nji. To se pravi, da v nji ni prirejalo nobeno društvo svojih sej. Za to bo treba čakati seje mestnih sve-tovalcev. Vendar so nam pa do-

volili, da smemo obdržati eno ali dve seji v omenjeni dvorani, ne da bi nam bilo treba plačati na-jemnino. Prihodnja seja se torej vrši dne 16. marea, točno ob dveh popoldne v tej dvorani (opera-house) na šesti cesti. Ko dobimo drugo dvorano, bom poročal v "Glasilu".

L. J.

Roundup, Mont.

Sneg pada, burjo in mraz ima-mo, da škriplje pod nogami. Pri-siljeni smo ostati doma in pose-dati okoli gorke peči, kjer si kra-timo čas s četvornim pogovori o raznih problemih. Dobra knjiga in stvaren razgovor o prečitani snovi, sta najboljša sredstvo za poduk in izobrazbo.

Seveda ne izrabijo vsi svojega prostega časa za poduk in pogo-vore. Nekaterim se zdi bolj važno, da pišejo opravilne dopise v časnike, ali pa obirajo druge, kakor kakšna stara klepetulja. Tako je danes menda povsod po svetu, ker izobrazba še ni prodrla tako daleč med ljudi, da bi ljudje najprvo pomislili pred svojim pra-gom, potem pa še le šli gledat drugam, ako je tudi tam kaj smeti pred pragom.

Tako je tudi pri nas nekdo na-padel društvo štev. 114 v nekem listu, dasiravno sam ni vedel za-kaj. Mi se ne homo spuščali v po-drobnosti njegovega dopisa, ker je škoda za čas in prostor, pa ker bi s tem njegovemu dopisu pri-znali preveč važnosti. Navadno se take napade prezirajo in ljudje, ki ne morejo živeti brez tega, da ne bi napadali drugih, bi kmalu utihnil, ker bi spoznali, da se za njih otrobe nihče ne zmeni.

V dopisih opisujemo življenske razmere, boj delavcev za več kru-ha in ugodnejše delovne razmere, naravno krasoto krajev, kjer ži-vimo, itd., pa bo v javnosti kma-lu umrlo zanimanje za dopisnike, ki prihajajo v javnost z osebnimi napadi, ali pa udriajo kar križem po društvu. Zdražbar-je in rovarje prezirajmo, ki ne znajo kritizirati stvarno, pa bo v vsaki naselbini mir. Pojdimo mi-mo njih, kakor da bi jih ne bilo v naselbini. Naobratno pa zasta-vimo vse svoje moči za probujo naroda. Razpravljajmo, kako naj se slovenski (rpnji v Ameriki or-ganizirajo gospodarsko in poli-tično, pa homo dosegli vspehe, o kakoršnih danes še ne sanjamo. Sleve, ki ne znajo drugega, ka-kor v javnosti napadati svoje to-variše osebno, pa pustimo pri mi-ru, ker spreobrili jih ne bomo nikdar. Storio za svoje društvo in jednoto vse, kar je v naših mo-čeh. Pridobivajmo vedno novih članov, ravnajmo se po pravilih in sprejetih resolucijah na kon-veneciji, pa homo najhujše zadeli nasprotnike društva in jednote.

Več članov dr. Ilirija št. 114.

Springfield, Ill.

Na zadnji seji društva "Illinoi-s", štev. 47 smo sklenili pobir-at izvanreden asement v zne-skulo 10c za dobo treh mesecev. Iz tega sklada se bo dajalo za kolekte in posojevalo članom za asesment, ako bi napačili slabi časi. Delavski položaj se bo sko-raj gotovo poslabšal, ker že se-daj zapirajo rove, v drugih se pa ne dela s polno paro. Ko napači poletje, homo skoraj gotovo imeli dosti prostega časa.

Te počitnice ne bi bile slabe za izdelane in izmučene rudarje ako bi takrat, ko delamo, zaslužili toliko, da bi lahko gledali bodoč-nosti brez skrbi v obraz, kedar bi napačila doba neprostovoljnih počitnic. Ali današnji gospodarski sistem je tako urejen, da delavec komaj živi. O življenju ni go-vo-ra, kedar dela. Neoženjenemu delaven malo ostane od njegove borne plače, družinskemu očetu pa prav nič. Ta gospodarski si-STEM bo tako dolgo v veljavi, dok-ler ga delavci ne bodo strmo-glavili. Vladajoče stranke, ki o-pravljajo hlapčevska dela ameriškemu kapitalizmu, ga ne bodo odpravile. Stalna brezposelnost armada, h kateri prištevamo tudi začasno odslovljene delavce, je blagoslov, s katerim je kapitali-zem osrečil delavce. Stalna ar-mada brezposelnih delavcev je tisto sredstvo, s katerimi krotijo kapitalisti sestrane delavce, ako zahtevajo povišanje meze. Za odpravo današnjih krivic je pa najboljšo sredstvo trdna stro-kovna in politična organizacija

delavcev. Ako bi se tega dejstva zavedala večina delavcev, tedaj bi delavci dobili tudi celo vred-nost svojega produkta. Kapitali-sti bi ne mogli preprečiti te res-nice, ako bi se zoperstavili z vse-mi svojimi milijoni, ki so jih tek-om let izsesali iz krvi in mozga delavcev.

Kdor se ne spozna, da se je tre-ba organizirati strokovno in po-litično, da zboljša delavski polo-žaj, naj uvidi vsaj potrebo, da se je treba organizirati v podporni organizaciji, da se zavaruje za slučaj bolezni in nesreče. Kratka bolezen lahko napravi delaven take posledice, da jih občuti sko-zi leta. Pri izpolnjevanju njegovega poklica preže nanj vsakovrstne nevarnosti. Marsikdo je danes zdrav, prihodnji dan pa težko ra-njen, ali pa mrtev. Ali ni dobro v takem slučaju, da je delavec pri podporni organizaciji, da do-bi bolniško podporo? Koliko laglje umrje delavec, ki je član po-dporne organizacije ker se zaveda da bodo njegovi otroci ali pa osiveli starši, katerim je bil mogoče edina opora na stara leta, obvarovani za nekaj časa pred najhujšim zlom, kakor delavec, ki ni zavarovan in zapušča svojo dečo ali svoje starše v največji bedi in pomanjkanju.

Kdor še ni član podporne or-ganizacije, naj se ji nemudoma pridruži, ker ne ve, kaj mu pri-nese prihodnji dan. Vstop v našo jednoto je vrost vsem Slovincem, ne oziraje se na njih versko ali politično prepričanje. Naša jed-nota ima dobro finančno podlago in vsakdo dobi, kar mu gre po pravilih.

Vseh nas, ki smo že člani "Slo-venške narodne podporne jedno-te", je pa sveta dolžnost, da opo-zarjamo vse Slovence in Sloven-ke v Ameriki, ki so danes zunaj podporne organizacije, na ta dejstva, dokler jih ne pridobimo za jednoto.

John Podlesnik, tajnik.

Granville, Ill.

Pred tremi tedni sem odpoto-val iz Johnstown City, Ill., in sem imel priliko videti precejšnji južni del države Illinois. Prepričan sem se, da je v rudnikih slabo dela, ker so premogovniški magnatje nekatere popolnoma zaprli, v dru-žici se pa le deloma dela. Delo se prav težko dobi. Kdor pa dela, pa zasluži komaj za sproti. Po dalj-šem križarjenju na jugu sem se obrnil proti severu in se vrnil v priljubljeni Granville, kjer se poleti lahko leži v senci košatih hrastov in premišljuje ali pa raz-pravlja s svojimi tovariši o slabih delavskih razmerah in drugih življenskih vprašanjih.

Premogokop E. M. in St. P. železniške družbe skoraj poči-va. V njem se je do sedaj delalo stalno in vsaki dan. Zdaj je pa delo započasnelo. Nekateri pravi-jo, da je temu vzrok sneg, ker ne morejo dobiti zadostno število voz, drugi se pa jeze nad demokrati, posebno nad predsednikom, kate-rega so dne 4. marea v Washing-tonu "štiralirali", kakor kakšnega fajmoštra na Kranjskem.

Po mojem mnenju pa demokra-ti niso nič krivi, ako se slabo de-la. Ako bodo slabi časi, kot so bili pod "slavno" republikansko vlado, tedaj so delavci to sami za-krivili. Delavci so imeli svoje kan-didate. Zakaj pa niso glasovali zanje? Otresli bi se bili lahko mo-derne kapitalistične sužnosti, pa niso hoteli. Ob času volilne bitke so vsi pravi delavski listi povda-rjali: Glasujte za sebe in svojece, da bodele gospodarji svojega pro-izvoda. Delavci niso hoteli poslušati opominjajočega glasu in gla-sovali so protim svojim intere-som. Ogrumni večini delavcev še danes ne gre v glavo, da je današ-nji sistem kriv, da mora delavec delati kakor živina, kadar ima de-lo. Ko ga pa delodajalec odslo-ovi, pa lahko svobodno roma po Ameriki, strada in tudi lahko svobodno umrje, ako nima kaj jesti. V zadnji volilni bitki so delavci odločili z glasovnico, da naj tako ostane. Zato se pa ne hudujmo, ako se nam slabo godi, ker ima-mo, za kar smo glasovali.

Tukajšnje društvo "Jugoslo-va", štev. 186 S. N. P. J., ka-terega ustanovitelj sem bil, prav dobro napreduje. V kratki dobi svojega obstanka je precej pomnožilo število svojih članov. Rojaki in rojakinje, ki še niste pri podporni organizaciji, pridru-

žite se našemu društvu, da bode te preskrbljeni za slučaj bolezni in nesreče.

John Bergant.

Collinwood, Ohio.

Žensko društvo "Planinski Raj" je na seji dne 16. februarja zak-ljučilo, da se pristopnina zniža za en dolar za dobo treh mesecev: mare, april in maj. Pristopnina znaša le \$3.50.

Slovenske žene in dekleta! Ako še niste pri nobenem podpornem društvu, tedaj se pridružite žen-skemu podpornemu društvu "Pla-ninski Raj". Naša jednota je pri-znala enakopravnost žene. Člani-ce imajo iste pravice kakor ča-ni. S tem je naša jednota dokaza-la, da je res napredna in da ne smatra žene za brezpravno bitje.

Vsem sestram pa toplo priporo-čam, naj pridno agitirajo do pri-hodnje seje. Ako je le mogoče, naj vsaka s seboj pripelje vsaj eno novo kandidatino. Sestre, de-lajmo složno za društvo. Razloži-mo slovenskim materam, ki še ni-so članice naše jednote, da so sto-rile nekaj dobrega za svoje otro-ke, ako pristopijo k našemu društvu. Ako homo vse agitirale, se bode članstvo našega društva kmalu podvojilo. Zato pa na de-lo!

Franciška Brajer, tajnica.

Cleveland, O.

Člane dr. "Naprej" št. 5 ob-veščam, da ni bila resnica, kar je pisal A. Grdina v št. 15 "Clev. A-merike", da so ostali trije socialis-ti, gadjje, izdajice, kakor nas on naziva (pravzaprav uradniki dr. Naprej št. 5 SNPJ). Se upali še mene podpisati, ki kakor pravi, da še o temu ni vedel nisem.

Resnica pa je, da sem bil pri seji ko je društvo sklenilo, da se pošlje resolucija v tisk v "Glasilo" (Menda na ušesih vendar ni-sem sedel.)

In tudi jaz sem bil zato, da se resolucija spiše in podpiše.

Pripomnim pa še da sem jaz ti-sti čas delal v tovarni (ker od ka-pitala ne morem živeti), ko je brat Gradišar prinesel resolucijo v podpis. Jaz sam pa sem prej moji ženi naročil, da ako prines brat Gradišar resolucijo naj me ona podpiše.

Toliko v naznanje! Moje ime pod resolucijo pa znači, da sem se strinjal s sklepom takratne društvene seje.

Ker sem bil napaden v nekem javnem prostoru od člana S. N. P. J., da zakaj sem se podpisal, da je to grdo od mene itd. pa na tem mestu povem, da to ni moja dol-žnost, da bi pravil, kdo in kaj se je podpisal. Tu je v "Glasilo", pa naj berejo vsi.

Josip Birk.

blagajnik dr. "Naprej" št. 5 SNPJ.

Glencoe, Ohio.

Čital sem dopis br. Johna Žva-nuta z dne 21. februarja t. l. in se popolnoma strinjam z njegovi-mi idejami z društvenega ali go-spodarskega stališča.

Moje mnenje je, da bi se ob-zvezi združili s S. N. P. J. in da naj bi imeli tri razrede za bolni-ško podporo in posmrtnino. Po razredih naj bi se uravnal tudi a-sesment.

Mogoče bo temu kdo oporekal. Ali oglejmo si razloge, ki govo-rijo za združitev. Zdaj imamo tri konvencije, tri glavne urade in tri društvene seje. Ako bi se pa združili, potem bi imeli eno kon-venecijo, en glavni urad in po eno društveno sejo v mesecu. Tudi "Glasilo" bi lahko izdajali vsak dan.

Bratje torej na delo! Dokaži-mo, da nam je res za združitev vseh treh organizaciji v eno. Rav-najmo se po zlatem reku: V zdru-ženju je moč!

John Rebol.

Springfield, Ill.

Z veseljem pričakujem vsaki te-den naš list "Glasilo". Ali danes je bilo moje veselje še večje, ko sem brala dopis br. Johna Žva-nuta, v katerem priporoča dva za-varovalna razreda. Že dlje časa je bila moja misel, da bi bilo bol-še, ako bi bili člani (ice) lahko pri eni jednoti zavarovani za vi-šjo vsoto. Po mojem mnenju bi bila korist trojna: Jednota bi nomnožila svoje članstvo. Koristi-li bi vsakemu članu, ker bi mu ne bilo treba zavarovati se pri dveh ali treh jednotah. Mesto dva

ali trikrat v mesecu bi šel le enkrat na sejo. Koristilo bi tudi družinam, ker se seje vrše ob nedeljah in je nedelja dan počitka, tovarnih itd., bi šel oče le enkrat v mesecu na sejo, druge nedelje: bi pa porabili, da kramlja s svojimi otroci. Dandanes pa oče redkeje običuje s svojo dečo, ako mora dva ali trikrat v mesecu na sejo. Tekom tedna mora zgodaj na delo, da zasluži za življenje. Včasih otroci še spijo, ko odhaja oče na tlako, ali mu pa vsi zaspani kličejo "good by". Ako se vrne zvečer zdrav z dela, je zopet truden. Predno se malo odpočije od mučnega dela, je že čas, da gre do otroci spat, ker primerno spanje najbolj krepi zdravje otrok. Tako mine teden in pride nedelja, ki jo mora žrtvovati družini, ker je dolžnost vsakega dobrega člana, da se seje udeleži.

Ako se pri naši jednoti uresniči načrt br. John Zvanuta, potem ne bo družinski očetom treba hoditi skoraj vsako nedeljo na sejo in ohranjeni bodo družini.

Bratje in sestre! Objavite svoje misli o načrtu br. Johna Zvanuta v "Glasilu", da se čimprej uresniči ta načrt. Naprej za procvit naše jednote!

Alojzija Golob.

Indianapolis, Ind.

"Glas Naroda" je v 26. številu dne 21. februarja prinesel vest glede br. Filipa Godina, ki je popolnoma zlagan. Junak — poročevalec v svoji zlobnosti ne ve, kako bi delal nemire in škodoval naši jednoti. Začel je torej osebo. Le tako naprej, dokler ne boste dosegli svojega cilja. List "Gl. Nar." bo tako dolgo kikal in vtikal se v zadeve, dokler ne bo dobil svojega plačila.

Društvo "Studenček", števil. 105, pri katerem je bil br. Godina član, dokler je bival v Indianapolisu, izreka svoje ogorčenje nad takimi lažljivimi napadi.

F. E. Schascht.

Collinwood, O.

Opominjam člane in članice dr. "Mir", števil. 142, da naj v večjem številu prihajajo k sejam. Prihodnja seja se vrši dne 16. marca; to je tretja nedelja v mesecu. V smislu naših pravil nas veže dolžnost, da prihajamo k sejam. Po končani seji bi lahko razpravljali tudi o kakšnem drugem predmetu. Naj oprimernejša razprava bi bila o današnji neznosni draginji in kako naj se bojujemo proti nji. V zadnjem času je cena za življenjske potrebščine poskočila skoraj za polovico, naš zaslužek je pa skoraj isti, kakor je bil pred nekaj leti.

Zato opozarjam člane in članice, da naj vpoštevajo moj blagohoten opomin. Isto naj storijo tudi člani družin slovenskih društev v Collinwoodu. Po temeljiti razpravi o tej važni točki, bi se dalo marsikaj storiti v prid vsem članom, ker sloga jači, nesloga tlači.

Martin Podgorelec, taj.

Cleveland Ohio.

Malo poročil zglede v "Glasilu" beli dan, če vpoštevamo število clevelandskih društev in članstva (S. N. P. J. Ako je temu vzrok brezbratstvo ali suhoparnost, ne bom raznočrtil, ker bi mogoče prišel do napačnega zaključka. Pri vsej tej tihoti pa vsemu rastemo in kmalu bo napočil triumfalni dan, ko bo društvo "Napredne Slovenke" slavnostno razvilo svojo zastavo.

Da letošnjo sezono nimamo mnogo dramatičnih predstav, je obžalovanja vredno. Zdi se mi, da se mora stvar reformirati na ta ali drug način, kar pa prepustim prizadetim faktorjem. Ako se ozremo na prosvetne izobraževalne zavode, je treba rešiti dolžnosti za oni del ljudstva, ki stremi za napredkom.

V javni ljudski knjižnici je bila nekdanja precejna izbirka dobrih slovenskih knjig. Danes lahko izbirka zadovolji le fanatične klerikale, nikakor pa ne more nas — narodnih delavcev. To naj bere tisti, ki je naročil knjige, nikakor pa ne naše ljudstvo, ki potrebuje vse nekaj drugega. Kaj nimamo knjižnic pri naših listih? Nekaj suhljad je pa izposlovala, da se knjige naročajo direktno iz "Katoliške tiskarne". Ali je knjižnica za vse, ali samo za enega? — Upam, da bo storil potrebni korak tisti, ki je v stiku z Lake

Shore banko, da razkrinka stvar in jo postavi v pravo luč.

V soboto se vrši v "Slov. nar. čitalnici" 1157 E. 61. St. zabavni večer in upati je, da se člani naše jednote odzovejo polnoštevno, ker so mnogi nje člani. Vstopnina je prosta. Na zabavnem večeru bo vsakovrstna zabava, godba in ples.

Kdor se hoče zabavati neprisljano, naj to priliko vporabi in pride na zabavo. Za svoj želoce pa ni treba biti nobenemu v skrbeh, ker bo pripravljena fina in okusna večerja.

Nečlani porabite to ugodnost in postanite člani.

Član jednote.

Aliguiqua, Pa.

V tukajšnji naselbini živi precejšnje število Slovencev in imamo dva podporna društva. Pri našem društvu "Grozdi", števil. 122 so bili društvenim odborom za letošnje izvolitve naslednji bratje: Predsednik F. Mihčič, podpredsednik Joe Černem, tajnik Geo. Smrekar, podtajnik F. Smerdelj, zapisnikar Evgenij Mikuš, blagajnik John Wrečar, reditelj Joe Smrekar. Nadzorniki so: Joe Marolt, Karel Lampel in John Sivec. Bolniški odborniki so: Anton Groznik, Mike Rupert in Anton Čuš. Društveni zdravnik je dr. J. O. Stevenson, 341 Beaver Ave., Aliguiqua, Pa.

Na seji dne 2. februarja je društvo sklenilo, da kdor ne pride prvič na sejo plača 25c v društveno blagajno, drugi 50c, tretji se ga pa suspendira od bolniške podpore za dobo treh mesecev. Ako katerega brata zadržuje delo, naj pošlje denar br. blagajniku.

Vsak brat mora v smislu društvenega zaključka udeležiti se pogreba za umrlim bratom. Kdor se ne bo ravnal po tem sklepu, bo plačal \$2.50 v društveno blagajno.

Bratje udeležite se redno vseh sej, da ne bo treba plačevati izvanrednih prispevkov v društveno blagajno, ali da ne bo kateri izgubil bolniške podpore v slučaju bolezni.

ODBOR.

Chicopee, Kans.

Do 20. februarja sem prejel od raznih društev naslednje zneske za podporo:

Štev. društ. 10 \$5.00; št. 20 \$3.; št. 24 \$5.15; št. 26 \$5.; št. 36 \$2.50; št. 41 \$3.37; št. 44 \$2.46; št. 35 \$2.80; št. 30 \$5.; št. 51 \$3.25; št. 62 \$5.; št. 65 \$3.25; št. 76 \$5.; št. 80 \$3.50; št. 102 \$3.; št. 116 \$2.50; št. 139 \$4.00; št. 169 \$6.; št. 178 \$2.40; št. 180 \$1.25; št. 176 \$5.; št. 88 \$6.; št. 189 \$1.75; št. 184 \$2.

Vsem bratom in sestram, ki so prisločili s prostovoljnimi darovi na pomoč trepečemu bratu, ki je prišel po krivdi današnjega krivičnega družabnega sistema v tak položaj, izrekam najtoplejšo zahvalo.

Zdaj so me operirali znova. Odrezali so mi nogo nad stegnjo in izrezali gnjuče kosti. Zdravniki so imeli malo upanja, da preživim operacijo. Vendar se mi stanje zboljšuje.

Blaž Bezgovšek.

Naznanila in vabila.

Cleveland, O.

Za društvo "Brooklyn" števil. 135 so izvoljeni za leto 1913 sledeči uradniki: Predsednik Peter Wesel, podpredsednik John Kavčič, tajnik Frank Demšar, blagajnik Matija Zajec. Nadzorniki so: Matija Zajec, Andrej Trček in Andrej Stanovnik. Vratarjem je izvoljen John Hočever.

Frank Demšar, tajnik.

So. Chicago, Ill.

Zelo važna seja društva "Delavci", števil. 8 se bo vršila dne 16. marca ob dveh popoldne v dvorani br. Eugina. Opozarjam posebno one člane, ki se ne udeležujejo redno mesečnih sej, da naj se te seje zanesljivo udeležijo, ker so v resnici važne točke na dnevnem redu. Kaj rado se zgodi, da se po seji ugovarja zaključkom, ako so bili sprejeti zelo važni predlogi.

Tudi asessment naj se plačuje bolj redno. Do 25. v mesecu ima vsakdo dosti časa, da plača ob pravem času asessment.

Na seji dne 16. marca se bo razpravljalo o novi zastavi. Izvoliti bo treba odbor, ki bo vodil

slavnost dne 22. junija t. l., in storiti bo treba druge važne zaključke, ki so v posrednem in neposrednem stiku s slavnostjo.

Bratje bodimo složni, ker v združenju je moč, v neslogi pa vpropast.

Josip Črvan, fin. taj.

Conenagh, Pa.

Naznanjam vsem članom društva "M. Danica", števil. 44, ki nameravajo vpisati svoje otroke v otroški zavarovalni oddelček, da bo dne 9. marca zdravnik točno ob eni popoldne (uro pred začetkom seje) v društvenem prostoru, da preišče otroke. Prosim vsakega, da naj pride ob pravem času in pripelje s seboj otroke, ki jih hoče zavarovati za posmrtnino.

Vsem članom priporočam, da naj točno plačujejo mesečne prispevke. Nekateri čakajo po teden dni, kaj tajnik in blagajnik o težkočujoče delo. Kdor se ne more udeležiti seje, naj pošlje prispevek po drugem bratu; kdor je pa v slabih finančnih razmerah in ne more plačati prispevka, naj to pravočasno naznani društvu, na kar se bo zanj plačalo iz društvene blagajne. Kateri se ne bo oziral na to pojasnilo, bo seveda suspendiran.

Ne prezrite teh vrstic!

Andr. Vidrieh, tajnik.

Great Falls, Mont.

Naznanjam vsem članom in članicam društva "Narodni Bratje", števil. 202, da se vrši redna mesečna seja dne 12. marca ob osmih zvečer v prostorih br. predsednika Antona Stovaja. Na dnevnem redu imamo:

1. Razdelitev polic. Dolžnost vsakega člana je, da sprejme zavarovalno polico na društveni seji.

2. Volitev novega stalnega odbora. Pri tej točki bodite vsi resni in predrtni. Izvolite v odbor brate, ki bodo iz ljubezni do društva delali za napredek in procvit istega.

Poleg omenjenih dveh točk imamo še druge važne točke, ki jih bo treba rešiti na tej seji. Pridite na sejo vsi z dobrimi in preučenimi predlogi.

ODBOR.

Cleveland, Ohio.

Prihodnja seja društva "Balkan", števil. 133 SNPJ, se vrši dne 9. marca ob dveh popoldne (solnični čas) v navadnem zborovalnem prostoru.

Seja je važna, zato je v interesu vseh članov, da se seje udeležijo.

Anton S. Pozarelli, taj.

Vesti iz domovine.

LJUBLJANA IN KRANJSKO.

— Zadnji akt rodbinske tragedije v Spodnji Šiški. Dne 18. januarja je vsled nezgode umrla v Spodnji Šiški soproga železniškega sprevidnika Marija Sevkova. Zaradi prepira med zakonskima na predvečer smrti so se vsled velike zbegnosti nesrečnega moža raznesle govorice o uboju ali celo o umoru, ki so se seveda takoj izkazale za popolnoma neosnovane in jih je ovrgel takoj komisijski ogled kakor tudi nadaljnja preiskava. Državno pravdnistvo se je na podlagi preiskavnega materiala samo uverilo, da o uboju ali umoru ne more biti govora in je iz preiskovalnega zapora na svobodo izpuščenega J. Sevkova obtožilo le po § 335 (pregrešek zoper varnost življenja), češ, da bi bil preprečil ženinovo smrt, ako bi jo bil pravočasno dvignil od tal. Na razpravi pred ljubljanskim deželnim sodiščem se je zaključila žalostna zgodba s popolno oprostitvijo obtožencea. Senatu je predsedoval dvorni svetnik Pajk. J. Sevkova je zastopal odvetnik dr. Tomineš, obtožbo pa državni pravdnik dr. Neuperger. Obtožence izjavlja, da se ne čuti krivega. Oženil se je pred 11 leti in že od začetka je zapazil, da žena rada pije. Poskušal je na vse mogoče načine, da bi jo bil spreobrnjal, pa se mu ni posrečilo. Da bi jo od pijače odvrgel, kupoval je tudi protialkoholna sredstva, katere je pomešal med čaj, a bilo je zaman. Nagovarjal jo je tudi, da jo bo peljal k zdravniku, da ji bo zapisal kakšno protialkoholno sredstvo, nakar mu je ona odvrnila: "Bom pa šla, če imaš kaj

proč za metati." Ženinovo napako je skrivljal, kar se je dalo in opravljal je celo ženska in gospodinjska dela sam. Ker vzlic ponovnim opominom žena ni odnehala od pijačevanja, zato je sklenil, da se loči od nje. Vložil je v to svrhu tožbo za ločitev zakona, do razprave ni prišlo, ker je žena prosila in mu obljubila, da se pobojša. Preselila sta se v sedanje stanovanje v Spodnji Šiški; ona s trdnado, da bo začela novo življenje. Ali demon alkohol je ni izpustil iz svojih krempljev, padla je zopet v staro navado. Dostikrat, ko se je mož vrnil truden in lačen iz službe domu, mu žena vsled pijanosti ni pripravila jedila, pač pa je dostikrat našel politersko steklenico, napolnjeno do polovice s spiritom, s katerim si je sama napravljala opojne pijače. Tudi osodepolnega dne je žena popivala. Obdolženec se je mudil do 7. ure zvečer v Celarcevi gostilni, izpil okoli štiri vrčke piva, nato pa šel domu. Do stanovanja sta imela vsak svoj ključ, ker je pa od žene ključ tičal v ključavnicu, mu ni bilo mogoče odpreti vrat. Šele na opetovano trkanje se mu je žena oglasila. Pol ure ga je pustila stati pred vratmi, nato šele obrnila ključ in z obema rokama vrata tiščala; ob dolženec se je pa posrečilo vrata odriniti, nakar ga je žena sunila. Od tega časa naprej, pravi Sešek, da ne ve, kaj se je zgodilo in kako je prišel v posteljo. Ko se je pa prebudil, ni videl žene v postelji, šel je pogledat v kuhinjo, kjer jo je našel na obrazu ležečo mrtvo. Misleč, da je on kriv njene smrti, je alarmiral domačine, potem pa tekel v eni sapi k orožnikom se sam v zmedenosti javit, češ, da je svojo ženo ubil.

— Priče potrdijo v celnem obsegu obtožbeno izpoved. Razmerje med Sešekovima je bilo napeto in žalostno. Ona je bila skrajno zanikarna gospodinja, zapravljiva in pred vsem skoraj vedno pijana. Ravnala je s svojim možem brezobzirno in grdo. On je pa bil nasprotno dober, skrivljal je njene napake, trudil se, jo pobojšati in še celo opravljal prav pogosto domača dela. Glede trenutka v kritičnem večeru priznajo priče, da je bila tisti večer žena pijana, bil pa je tudi on malo vinjen. Slišali so njegovo trkanje in zmerjanje njegove žene, nato loptanje vrat, padec in kratko trkanje. Nato je bilo v stanovanju vse mirno, dokler ni prišel ob treh zjutraj Sešek sam klicat. Zanimiva je izpoved orožnikov, ki povedo, da je bil Sešek v oni noči tako zmeden in razburjen, da je vsako vprašanje potrdil. Ali si ženo ustrelil? Ja! — Ali si jo zaklal? Ja! — Sodna izvedenca sta izjavila, da je smrt Seškove zelo komplicirana. Žena je padla na tla; pri padcu je padel iz las glavnika iz rožine, nekaj zob glavnika je predrlo spodnjo ustno. Ker si vsled onesveščenja ni mogla pomagati, je kri iz te rane zaskla v sapnik, kar je povzročilo zadušenje. Nazadnje izjavljata izvedenca, da se je žena prav lahko zamohtala v preprogo in padla po tleh. Udarjena ni bila in ni sledov tujih sil. Tudi je mogoče, da je bil Sešek tako razburjen, utrujen in še malo pijan, da je preslišal padec in takoj trdno zaspal, ali pa če je tudi slišal, da je padla, si ni mogel misliti, da bi bil padec usoden, pustil jo je, kot morda že večkrat, češ, prespi svojo pijanost. Po govoricah državnega pravdnika, ki ne izključuje nesrečnega slučaja in pa zagovornika, ki dokaže nedolžnost obtožencea, se je senat prepiral, da Sevkova ne zadene najmanjša krivda in je po prav kratkem posvetovanju razglasil oprostilo razsodbo.

— Zasačena tatica. Po hišah okolo justične palače je že dlje časa zmanjkovalo mleko, kakor tudi vrčice z žemljami, ne da bi mogli priti tatu na sled. Te dni je pa bila tatica zasačena v trenutku, ko je hotela zopet odnesti žemlje. Policija jo je spoznala za 17letno brezposelno služkinjo Antonijo Golob iz Kandije pri Novem mestu, ki jo zasledujejo zaradi različnih tatvin. Pri hišni preiskavi je policija našla mnogo kositarskih posod in vrčice za žemlje. Tatico so izročili sodišču.

— Nove vojaške čete v III. armadnem zboru. Z dnem prvega marca t. l. so ustanovili v Vipavi trdnjavski artilerijski bataljon števil. 8. gorska havbično divizijo števil. 4. v Špitalu ob Dravi, gor-

ski trenski eskadron števil. 23. v Beljaku in gorski trenski eskadron števil. 13. v Tolminu.

— Ubegla prisiljenca. Prisiljenca Bogomil Bratila in Jožef Idista vdrila skozi okno na prosto in pobegnili na Dolenjsko. Pred par dnevi pa sta ukradla v Ortneku Kozlerjevemu hlapecu za 100 kron obleke in izginila v noč.

— Velika goljufija v klerikalni "Zadružni zvezi". V "Zadružni zvezi" so prišli na sled veliki goljufiji, ki jo je izvršil uradnik Iv. Polanjo. Kolikor je doslej dognano, je "Zadružna zveza" oškodovana za 40.000 K. Pred par tedni je prišel Polanjo v neko tamkajšnje banko s čekom in si dal izplačati 40.000 kron. S poverjenim denarjem je izginil brez sledu; z njim jo je popihala tudi nje gova žena. Ali je pomevbera posledica nerednega gospodarstva, pokaže preiskava. Polanjo je ba je znan in premeten slepar, pa vendar prijet v Ameriki.

ŠTAJERSKO.

— Cigareta je povzročila smrt. Delavec Karel Painsi v Gradcu je prišel vinjen domov. Vlegel se je v posteljo ter kadil v postelji cigareto. S prižgano cigareto v ustih je zaspal. Cigareta je padla na posteljo in vnela odeje. Kmalu je bila postelja v plamenu, pa tudi ostala oprava. Ko je prišla rešilna družba, je bil Painsi že mrtev.

— Mlad požigalec. Iz Ljutomerne poročajo: V okolici Ljutomerne so bili v zadnjih treh letih silno pogosti požigi. Od leta 1909. je v Ljutomerškem okraju pogorelo 100 kmečkih posestev. Letos 9. januarja je pogorelo Tereziji Cvetko vse njeno posestvo in 30. januarja pa posestniku Jožefu Jurinecu v Verkovcih. Po dolgem iskanju se je posrečilo orožnikom, da so izsledili požigalca in sicer je požigalec desetipolletni deček Al. Rep iz Prelogov. Na vprašanje: zakaj da je zažgal, je odgovoril: "Ker mi je ravno prišlo na misel". Deček je duševno popolnoma zdrav in za svoja leta telesno zelo razvit. Navadno se je potepal okoli, delo in šola ga ni mikalo. Ko so ga aretirali, je legel na tla; bil okoli sebe in grizel orožnika v roke. Oddali so ga okrajnemu sodišču v Ljutomeru.

— Kdor pride na Spodnje Štajersko, je v nevarnosti, da ga primejo kot vohuna. Oblasti v Celju so zadnje mesece polovile že skoraj tucat vohunov, ki niso bili vohuni. Ali vključ vsem izkušnjam se še niso izmudirile. Na pustno nedeljo sta dva uradnika hrvaške posojilnice v Zagrebu, Karl Pavlič in Edvin Meixner, napravila izlet na Spodnje Štajersko. Blizu Trbovelj jima pridejo nasproti orožniki in ju kratkoma aretirajo, češ, da sta vohuna. Drugi dan so ju odvedli vklejuna v Celje. Tukaj sta uradnika brzojavila policiji v Zagrebu, hranilnici, kjer sta uslužbena in svojim starišem. Oblast v Celju je dobila brzojaven odgovor od vseh treh, da sta aretiranca povsem nedolžna človeka, ki nimata ničesar opraviti z vohunstvom. Ali v Celju so vse boljše vedeli in ju niso hoteli izpustiti. Šele ko se je pripeljal v Celje Pavličev oče, finančni svetnik Pavlič, so izpustili "vohuna".

— Pazite na otroke! Iz Slovenjegrada poročajo: Na svečnico je bil dveletni posestnikov sinček Franc Marček v Podgorju nekaj trenutkov brez nadzorstva. V kuhinji je bila steklenica z octovo kislino. Otrok je pil iz steklenice, takoj nato pa strašno zavpil in se zgrudil. Čeprav so fantiča takoj prepeljali v bolnišnico, mu zdravniki niso mogli več pomagati. V groznih bolečinah je otrok še isti dan umrl.

— Samomor. V Celju se je ustrelil bivši trgovec v Ljubljani Anton Bohinski. Pravzaprav se je prestopil k protestantizmu ter si svoje ime spremenil. V enem izmed pisem, katere je pred smrtjo pisal, zahteva, da se ga mora na protestantovskem pokopališču pokopati. Pustil je za nekatere osebe zelo kompromitujoče pismo, katero je vzela sodnja.

KOROŠKO.

— Kako skrbi država za družine vpoklicanih rezervistov. Iz Leš pri Prevalju poroča graški "Arbeiterwille": Da se ne godi našim vojakom ob mejah kar najbolje, to že vemo. Saj je morala celo

Oestereichische Militärzeitung" udariti na veliki boben, da se odstranijo nedostaki, ki so tako strašni, da je izginil še zadnji ostanek patriotizma pri naših vojaki. Kako pa izpolnjuje država dolžnosti naproti družinam vpoklicanih brambovcov? Dovelj je, če povemo, da do danes še mnogo družin ni dobilo še prav nobene podpore, čeprav so njihovi reditelji že več kakor dva meseca od doma. Ali naj žive družine od zraka, kako naj nasitijo otroke? V kakšno razpoloženje spravi pač očetve rezerviste ob mejah dejstvo, da njihove družine doma stradajo? 17. decemb. 1912 je bil vpoklican rudar Andrej Vuga. Odsel je v Kotor. Doma je ostala njegova soproga s štirimi nedoraslimi otroci. Od dneva vpoklicanja je potekel že več kakor polgred mesec, a žena ni prišla niti vinarja podpore. Vsakdo, ki pozna mezdne razmere našega delavstva, ve, kaj to pomeni za ženo in otroke. Mož je zaslužil tako malo, da si ni mogel prihraniti prav ničesar. Država pograbi očeta, reditelja, za družino se ne zmeni. Že davno bi morala umreti lakote, da se je niso usmili dobrosrčni ljudje. Kako bi se čele godilo družinam vpoklicanih, če bi bila res izbruhnila vojna, za katero bi porabila država ves denar.

— Smrtna nezgoda na železnici. Iz Rikarjeve vasi nam poročajo: V nedeljo zvečer se je zgodila na naši postaji strahotna nezgoda. Ko je zapuščal osobni vlak števil. 416 postajo, je hotelo 25 letno dekle še izstopiti. Pri tem pa je padla pod kolesa, ki so ji zdrobila spodnji del telesa. S tovarnim vlakom števil. 453 so nezvestno dekle prepeljali v Celovec, kjer je ob 10. zvečer v ordinacijski sobi na južnem kolodvoru umrla. Ime dekletovo še ni znano. Baje je šivilja iz velikovške okolice.

— Smrtna nezgoda. 32letni posestnik Pirovec iz Gorice v občini Žitaraves je vozil za najemnika Antona Lesjaka v Globasnici o pravo za gostilno. Popoldne je prišel v gostilno in zahteval četrt vina. Ker Lesjak še ni imel vina pripravljenega, je šel Pirovec v vežo, kjer je stal sed s 100 litri vina ter zavalil ta sod sam po stopnicah v 2 in pol metra globoko klet. Pri tem pa mu je spodrsnilo in sod je šel čez njega. Pirovec se je kljub temu še pobral in prišel do prve stopnice, kjer pa je moral sesti. Anton in Frank Lesjak sta ga peljala v kuhinjo, ko pa so mu dali piti vode, mu je pritekla kri skozi nos in nčesa. Umrl je, preden je prišla zdravniška pomoč, v par minutah.

TRST.

— Nesreča na morju. V tržaškem zalivu je trčel vsled silne megle Lloydov parnik "Niopon" v laško jadrnico "Agneze". Jadrnica je bila popolnoma porušena, če bi ne bil kapitan parnika v zadnjem trenutku opazil nevarnost in ukazal strojniku z vso silo nazaj. S tem je trčenje toliko oslabil, da je jadrnica samo lahko poškodovana. Vsled velike megle se je zgodilo tudi več manjših nesreč, vsi parniki pa so imeli velike zamude.

— Ljubezniv sin. Z revolverjem je hotel ustreliti mater 17letni brezposelni fant v Trstu in sicer zato, ker ga je mati karala in mu ni hotela dati denarja. Nasilneža so sosedje na materin klic zvezali in izročili policiji.

— Samomor. V bližini svetilnika je neki ribič našel v morju moško truplo, ki je bilo že precej nagnito. V utopljenem so spoznali 45letnega uslužbenca državne železnice Ivana Sila, ki je stanoval na Salita di Greta števil. 136. Silo so pogrešali že več mesecev.

GORIŠKO.

— Prijatelj je ustrelil prijatelja. V ulici Barsoni v Gorici je ustrelil Mihael Marega delavca Antona Pertota s tremi strelji iz samokresa. Do polnoči sta Marega in Pertot skupaj pila na Maregovem stanovanju. Po odhodu Pertota je Marega pričel streljati iz samokresa skozi okno. Na klic žene Elize je prišel na pomoč Pertot. Marega je odprl vrata in ustrelil v prsa Pertota, da je kmalu nato izdihnil. Marego so aretirali. Pertota so pa prepeljali v mrtvašnico.

GLASILO Slovenske Narodne Podporne Jednote

Izšla tedensko.

LASTNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTEUredništvo in upravnništvo:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Velja za vse leto \$1.00.

ORGAN
OF THE
SLOVENIAN NATIONAL BENEFIT SOCIETY
Issued weekly.OWNED BY THE SLOVENIAN NATIONAL
BENEFIT SOCIETYOFFICE:
2821 SOUTH 40th AVE.,
Chicago, Ill.

Subscription, \$1.00 per year.

PUBLISHED BY
THE SLOVENIAN NATIONAL BENEFIT SOCIETY
CHICAGO, ILL.

Boj za kruh.

Spisal J. L. Engdahl. Za Sloven-
ce priredil J. Z.

Svoj argument, da ima Zveza pekovskih delavcev v tem boju boljše šanse, je organizator Schmidt podprl, da je navedel, da v njunjskem obratu "Ward Bread" družbe, ki je stal štiri milijone dolarjev, delajo z izgubo. Trdil je tudi, da so njunjske tovarne "Ward Bread" družbe tako velike, da bi lahko celo mesto oskrbovale s kruhom. Nadalje je izjavil, da je bil to namen interesov, ki so se združili v Ward družbi in katerega so nameravali doseči z obširno reklamo. Ali njih namenu je bila na poti velika ovira: organizirani delavci. Za Warde bi bilo najbolje, da bi sprejeli v delo organizirane delavce. Ali "Ward Bread" družba je zaprla vrata svojim tovarnim organiziranim delavcem. Raditega je boj. Organizirani delavci trdijo, da so nalogi kos in bodo zmagali. Krušni trust pa raste in je trmoglav. Bodočnost bo pa rešila tudi to vprašanje.

Preteklost je naučila pekovske delavce, da se lahko v pekarski industriji uvedejo stroji, kakor v kateri drugi. To je danes obče znana resnica. Vzglj temu se pa še najdejo ljudje, ki ne verjamejo, da trust za kruh že eksistira in raste z vsakim dnem. Dejstva, kakor bomo navedli v tem članku, naj pa odločijo o tem.

Večinoma smo že vsi videli na stavbiških strojih, ki mešajo malo. Težak z majhnim dnevnim zaslužkom meče v stroj pesek, cement in stolčeno kamenje, meštem ko preko zmehi teče voda. Kmalu se zasuje plošča in zmes, ki je uporabna za delo, teče v pripravljeno posodo. Pri tem delu je treba paziti le na to, da pride v stroj enaka mera peska, cementa, stolčnega kamenja in vode, drugo pa izvrši stroj. Testo za kruh na pravljamo na isti način. Danes delajo tovarne za kruh še večinoma poiskuse, ki morajo končno voditi do tega, da bodo vsi stroji, ki so potrebni pri proizvodnji kruha, zvezani v celoto. Seveda se testo meša malo drugače kakor betonska zmes. Mogoče je treba večje izurjenosti in več pameti kot pri stroju za betonsko zmes. Vsekakor bo pa kmalu napočil dan, ko bodo lahko menjala delavci pri stroju za betonsko zmes in stroju za testo svoj posel drug z drugim, ne da bi se njima bilo treba dolgo učiti novega "rokodelstva".

Da je to resnica, dokazuje izjava nekoga lastnika velike pekarnice v New Yorku, ki se je navedel iz ciljev in načel organiziranih pekarnic in pri tem dejal: "Ako hočemo naši peki štrajkati, tedaj naj kar zaštrajkajo. Ker imamo pobiljšane stroje, lahko delavce poberejo na ulici in v par dneh napravimo iz njih dobre peke."

Najboljše stroje, s katerimi danes delajo poskušajo, so v tovarni Warda v Chicagu. Tu imajo stroji, ki naj bi nadomestili 40 delavcev. Stroj potrebuje le dva delavca: odraslega delavca in fanta. Eden vaga, kar je potrebno za testo, drugi pa jemlje proč kruh, ko prihaja iz peči.

"Do danes še nismo dosegli popolnoma zadovoljivih vspehov," se je izrazil zastopnik tvrdega namram uradniku unije pekovskih

delavcev, ko je prišel ogledati si tovarno.

Uradnik unije mu je pa hitro odgovoril: "Vspehe boste takoj dosegli, ko boste prisilili pekovske delavce do štrajka." Zastopnik tvrde je molčal.

O tem ne dvomi noben pameten človek, da je stroj najboljše orožje trustovcev v boju proti delavcem. Ti vzroki so pa mero-dajni tudi za pekovske delavce, da se proti trustu borijo kot namram industrielnih združitvi in se ne rujejo proti stroju kot pomožnemu sredstvu pri proizvodnji, dasiravno so nekoč nevedni ljudje razbijali in uničevali stroje, ki so ljudem olajševali delo.

Trustovska uprava in strojno delo vstvarja prihranke. Radi teh prihrankov so zainteresovani tudi delavci, ker je krivično, da bi od teh prihrankov imeli koristi le trustjani, delavci pa nobenih. To je vzrok, zakaj zahtevajo delavci povsod, kjer se izdeluje s stroji, skrajšan delavnik in povišanje plače. Zakaj se to zahteva? Ker delavci nečajo, da bi bila polovica njih bratov brez dela in na cesti. To pa trustovcem ni všeč, ker jim krči profit.

V New Yorku, kjer je sedaj sedež vedno naraščajočega krušnega trusta, se je rodil tudi prvi odpor pekovskih pomočnikov v tej deželi proti izkoriščanju in izmogavanju. Dne 2. maja 1881 je zastavkalo 5000 pekovskih pomočnikov. Zahtevali so, da se 16 in 18 urni delavnik zniža na 12 ur in odpravi nedeljsko delo, kakor tudi stanovanje in hrana pri mojstrih. Ker se mojstri niso nadjali take solidarnosti med pomočniki, so bili tako poparjeni in pobiti, da so priznali vse zahteve pomočnikov. V sled nepričakovane in lahke zmage so bili zopet pomočniki tako veseli, da so pozabili ustanoviti organizacijo. Zdelo se jim je, da je po taki sijajni zmagi nepotrebnost plačevati mesečne prispevke in hoditi k sejam. Opustili so organizacijo. Ko so mojstri spoznali, da se pomočniki ne brigajo več za organizacijo, so uvedli stare razmere: 16 do 18 urno delo, nizke plače in stanovanje in hrano pri mojstrih, pa tudi delo ob nedeljah. Pomočniki so bili zopet stari sužnji.

Seveda je med njimi ostala pešica zvesta organizaciji, in tej pešici se je zahvaliti, da je obstal temelj, na katerem je danes zgrajena "Mednarodna zveza pekovskih delavcev".

V juniju 1885 je strokovni list pekovskih pomočnikov priporočal, da naj se ustanovi narodna zveza. Za načrt so se zanimali pekovski pomočniki in Pittsburgu in v Baltimoru so pa solon glasovali za načrt. Takrat so se pekovski pomočniki celo izrekli, da naj se prične z akcijo za osemurni delavnik z dnem 1. maja 1886, za katerega so se izrekli tudi delavci drugih strok v Ameriki. Pomočniki iz 20. različnih mest so se intesirali za ustanovitev zveze, ko je pričela zborovati konvencija dne 13. januarja 1886 v Pittsburgu, Pa., ki je ustanovila organizacijo. Glavni namen te konvencije je bil, da se zboljša položaj pekovskih pomočnikov.

Do leta 1890 so bile razne podružnice pekovskih pomočnikov v Kanadi v zvezi. V istem letu so zahtevali pomočniki, ki so pekli kolače in sladice iste pravice, ki so jih že imeli pomočniki, ki so pekli kruh. V sled te zahteve je unija sprejela svoje ime, da je lahko sprejela kot člane vse pomočnike, ki so izdelovali in pekli razno pečivo.

V letu 1891 so pekovski pomočniki na svoji konvenciji izrekli, da strokovna organizacija ne more delavcem za stalno poboljšati njih položaja in sprejeli so program tedanje socialistične delavske stranke, ki je le predpoda današnje socialistične. Prišli so sprejemati v organizacijo tudi zamorce. Od tega dne je organizacija vedno rastla in se spopolnjevala. Po tem je prišel boj z "National Biscuit" družbo, kot smo ga že opisali na drugem mestu.

V letu 1905 je sprejela konvencija resolucijo s 198 glasovi proti 80, v kateri je priznala razredni boj in naročila uredniku svojega glasila, da naj vnaša članke o socializmu in naprednih idejah. Ta resolucija tvori danes nekakšen predgovor k ustavi "Zveze pekovskih delavcev".

Leta 1908 je bila na konvenciji

obširna razprava zavoljo zavarovanja proti brezposelnosti. Vendar se je pa delegatno zdelo tedaj nemogoče, da bi se tak sklad vpeljal za celo zvezo. Od te dobe je pa imela zveza nakrat pred seboj dva velika problema: hiter razvoj strojnega dela v pekarski industriji in snovanje trusta, ki pridobiva čimdalje več tal. Še pred desetimi leti ni bilo v nobeni majhni pekarni strojev. Danes imajo pa že najmanjše pekarije stroje: stroj za mešanje testa, za rezanje testa; stroje, ki mešajo jajca, in vsakovrstne druge majhne stroje, ki nadomeščajo človeško ročno delo.

V Chicagu, kjer so pekovski delavci dobro organizirani je dvojen delaven čas. V pekarnah, kjer se dela s strojem, je uveljavljen osemurni delavnik, za druge pekarije, kjer se dela z rokami, pa velja deveturni delavnik. Splošno se prizna, da je delo v pekarnah z ročnim delom lažje vendar pa delo v pekarnah s strojn. obratom učinkuje razrušujoče na živce. To pa ni edini vzrok, ki odloča pri odmerjenju delovnega časa. Sila stroja vendar izpodirva ročno delo in narekuje ure za delo. V pekarnah s strojnim obratom mora biti delovnik krajši, da dobi več delavcev delo.

Poleg se je dokazalo, da strojno delo uničuje živce mož, žensk in otrok, katere navotako izkoriščajo v pekarni, kakor v vseh drugih industrijah. Kolikor dlje časa je delavec zaposlen pri stroju, tolikor laglje tudi ponesreči. Delavci, ki ni utrujen in katerega misli so zbrane, ni v toliki nevarnosti, da bi ponesrečil, kakor delavci, ki je utrujen in katerega živci so razdraženi.

Do tega zaključka, se pride, ako razmišljujemo o vzrokih nesreče, ki je zadela Jožeta Reimerja dne 2. maja 1911 v Hartfordu, Conn., ko je čistil stroj za mešanje testa.

Reimer je zlezal v stroj, da bi ga boljše očistil. Nakrat je pričel stroj delati. Zgrabil je Reimerja za roke in noge in jih počasi vlekel vase. Klic je na pomoč, da bi kdo prišel in ustavil stroj. Ali predno je prišla pomoč, je stroj zagrabil že njegovo telo. Vbogi Reimer se je upiral, kričal, jekleni stroj je pa vase vlekel vbozega delavca, kakor gad požira majhno žabico. Končno so ustavili stroj, ki je bil tako umetno sestavljen, da ga je bilo nemogoče razdreti z navadnim orodjem. Stroj je potegnil Reimerja tako daleč notri, da je bilo nemogoče obrniti kolesovje, da ne bi noži urezali še bolj globoke rane v njegovo telo. V sled bolečin je vpil tako glasno, da so se ljudje iz bližnjih hiš zbrali okoli tovarne in prestrašeni popraševali, kaj se je zgodilo.

Končno je prišla na lice mesta požarna straža. S seboj je prinesla svoje orodje, vendar pa ni vedela, kaj bi počela z umetno sestavljenimi kolesi in noži. Reimer je bil ves čas pri zavesti. Potem so vendar poklicali bližnje strojnike, ki so stroj vzeli na kose. Mejem časom se je policijski zdravnik trudil s hipodermičnim vbizgavanjem omamiti ponesrečenega delavca, da ne bi čutil strašnih bolečin. Vzglj temu, da so prišli na pomoč tudi električarji iz hartfordske elektrarne, je trajalo dve uri, da so Reimerja jeklenemu gadu potegnili iz žrela. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer je, trpeč strašne bolečine, kmalu izdihnil.

O tej zgodi je poročal strokovni list pekovskih delavcev: "Ta strašna nezgoda nas spominja na argumente, katere se je navažalo na konferenci čikaških delodajalcev, ko smo razpravljali o skrajšanem delavniku za strojni obrat. Takrat so delodajalci naglašali le ugodnosti, ki jih prinaša strojni obrat delavcu. Seveda smo morali pritrditi tej točki. Ko smo pa s svojimi argumenti prišli na dan, pa niso o njih hoteli nič slišati. Nikakor jim ni šlo v glavo, da je pri strojnem obratu treba skrajšati delovni čas. Naši, s človekoljubnega stališča opravičeni argumenti, da je treba skrajšati delovni čas, ker "železni tovariši" jemljejo delo našim brezposelnim sodrugom, in ker je treba skrajšati delovni čas, ker strojno delo uničuje živčevje delavcev in spravlja njih zdravje in življenje v nevarnost, so pri delodajalcih našli popolnoma gluba ušesa."

Lastniki današnjih ogromnih o-

bratov se brigajo le za svoj lasten dobrobit in prav nič jim ni mar, kako živijo, trpijo in umirajo drugi ljudje. Zato je čas, da se ameriški delavci vzdržimo in mislijo zase in svoje družine. Tudi ameriško ljudstvo v splošnem naj varuje interese in naj ne hodi po kostanj v ogenj za trustovce. Dokler se to ne izvrši, je nemogoče rešiti vprašanje kruha v dobro vseh.

V prihodnjem članku bomo dokazali, da ima "Ward Bread" družbo isto veljavo v krušni industriji, kakor "National Biscuit" družba v proizvodnji finega prepečenca, in da "Ward Bread" družba osvaja z vsakim dnem proizvodnjo kruha, ki je glavno življensko sredstvo vsega ljudstva, da ni daleč doba, ko postane omejena družba absoluten gospodar krušnega trga.

Kapitalisti v luči upornikov proti državni avtoriteti.

Ameriški delavci se organizirajo in bojujejo za svoje pravice, kakor njih tovariši v Evropi. Kdor ni slep in gluha za vse, kar se vrši v delavskih organizacijah in ki pozna bojna sredstva delavcev v boju za boljše življenske razmere, je prepričan, da hočejo delavci izvojevati svoje zahteve z zakonitimi sredstvi. Dasiravno razredno zavedni delavci vidijo v kapitalistih svoje smrtno sovražnike, vendar se ne poslužijo v svetem boju za osvoboditev delavcev iz današnje mezdne suženosti nikdar nezakonitih sredstev, ako jih kapitalisti ne prisilijo do tega, da pri obrambi svojega golega življenja zagrabijo za sredstvo, s katerim so kapitalistični najemniki napadli delavce.

V Evropi se redkokdaj vrši, da bi kapitalisti najeli drhal: profesionalne vbijalce in ljudi iz nižnj človeškega življenja, ki jo potem oborože in spuste na štrajkujoče delavce, da mori, kolje, vbija in širi strah in grozo. Ako bi se v Evropi dogodilo kaj takega, potem bi vmes posegla država, ker smatra za svoje izključno pravo, da skrbi za red in mir v državi.

Res je, da zija med delavci in kapitalisti nepromostljiv prepad in da imajo tudi v Evropi prvo besedo v državi kapitalisti. Ali vsaka evropska vlada bi smatrala sebe za ponižano, ako bi kapitalisti imeli svoje beriče, ki bi imeli nalog vprižarjati zločine, kjer jih ni, ali pa ob času štrajka napasti delavce z orožjem. Takega početja s strani kapitalistov ne trpijo v Evropi, ker bi dokazovalo, da vlada ni zmožna izvrševati svojih poslov in da je državna vsemogočnost naprnila bankrot. Ortodoksna državna ideja ne dovoli, da bi še kdo drugi poleg vlade delal mir in red v državi. V evropski državi bi romali predstojniki privatnih dektivnih agentur a la znani Pinkerton in Burns v ječo, ker bi si lastili pravice države. Današnja moderna država ni vendar nič drugega, kakor posledica kapitalističnega razvoja in zavoljo tega lahko kapitalisti izročijo v varstvo svoje interese kapitalistični državi.

Ali v Ameriki je drugače. Dasiravno imajo kapitalisti vedno na rapolago vojaštvo in policijo, kedar je treba čuvati njih interese, vendar si domišljajo, da je državno varstvo, nezadostno in da morajo sami z železno pestjo čuvati svoje interese, ne zmeneč se, ako tako početje soglašja z državno avtoriteto, katero prikazuje vsem državljanom kot vsega mogočeno silo v državi. "Doli z državo!" pravijo kapitalisti, ako država noče pošiljati delavcev na vešala in v ječe, ki zahtevajo zase in svoje tovariše človeških pravice. Kadar se v kapitalistih obudi želja, da bi ponižali delavce in državni avtoriteti dokazali, da znajo napraviti mir in red v državi, tedaj niso izbirčni v svojih sredstvih. V takem slučaju najamejo beriče, takozvane posebne policije in vohune, med katerimi imajo nekateri nalog, da delavcem priporočajo dinamit kot bojno sredstvo, zopet drugi, da delavce ovdajo kot nevarne dinamitarde gosposki, tretji pa,

da s puškami in samokresi napadejo štrajkujoče delavce in jih pomorijo, kolikor jih pride predcevi pušk in samokresov. Tako očitno se nikjer na svetu ne norčujejo iz državne avtoritete, kakor kapitalisti v Ameriki.

Pa to še ni vse. Kapitalisti najamejo ljudi, katerim je vsako sredstvo dobrodošlo, ako služi njih gospodarjem. Nekatere korporacije imajo v svoji službi ljudi, ki so vsaki trnutek pripravljene potrditi s krivo prisego, da je ponesrečen delavec sam kriv svoje nesreče. Zopet drugi kapitalistični najemniki grozijo toliko časa ponesrečenemu delavcu, da ne bo dobil nič, da končno ponesrečeni trpin obupa in se s korporacijo dogovori za par dolarjev odškodnine, dasiravno bi mu bilo sodišče prisodilo nekaj stotakov, ako že ne tisočakov.

Tudi kaj takega, kot se je dogodilo v West Virginiji, je v evropskih državah nemogoče. Beriči v službi kapitalistov so najprvo potreliti en tucat štrajkujočih rudarjev. Po dokončani moriji so ljudje, ki so dali beričem nalog, da naj streljajo, zahtevali milico, da napravi red in mir. Seveda niso kapitalisti zahtevali milice, da bi aretirali njih privatne beriče, ki so brez najmanjše provokacije pomorili nekaj delavcev, marveč da polovi voditelje stavke, jih odzene pred vojni sod, ki naj jih kaznuje po strogem zakoniku vojnega prava. Takih dogodkov se mnogo doživijo v Ameriki, kjer državna avtoriteta vedno spi spanje pravičnega, kedar je treba nastopiti proti anarhističnim kapitalistom.

Kdor ne pozna ameriških razmer, bi mislil, da so ameriški delavci tolovaji, ki hočejo kapitalistom z orožjem v roki izsiliti denar, kapitalisti pa nedoržna jagnjeta, ki nobenemu ne skale vode. V resnici je pa narobe. Res je, da kapitalisti ne primejo za orožje in planejo po delavcih. Zato pa imajo najeto drhal najnižje vrste, same delomrznje ljudi, ki so pripravljati za nekaj centov vpihniti luč življenja družemu človeku.

Privatna policija v službi kapitalistov ob času štrajka, ni nič drugega kot organizirana tolpa najetih morilcev, ki vbija in zvršuje zločine, da ustreže svojemu gospodarju in se na povelje svojega gospodarja roga državni avtoriteti. In če bi se naše država zavedala svoje avtoritete vsaj v toliki meri, kakor evropske države, bi bilo kmalu konec kapitalističnih četašev, ker profesionalni morilec, ki zavoljo denarja mori druge ljudi, ki mu niso storili nikdar kaj žalega, ne zasluži milosti. Država, ki trpi take morilce v svoji sredi, izvrši hudodelstvo nad vsemi državljanji, ker so te vrste človeške zveri pripravljene moriti ob vsaki priložnosti za denar, ravnaoč se, da služijo onemu, ki jih plača boljše.

Ako gremo do dna tej stvari, tedaj se prepričamo, da so pravi uporniki proti državni avtoriteti kapitalisti, ki najemajo profesionalne pretepače in morilce. Ako bi kapitalisti ne najemali te drhali, potem bi jo tudi ne imeli. Marsikateri socialni boj bi končal mirno in brez krvolitja. Tako pa ne mine večja stavka, da ne bi morili delavcev, ker kapitalisti po vzoru nekdanje inkvizicije in srednjoveške "sv. Feme" tvorijo s svojimi najetimi beriči "državno avtoriteto", da kaznujejo štrajkujoče delavce, ker zahtevajo boljših življenskih razmer in jim s tem hočejo krčiti profit.

Kako naj potem delavce spoznajo državo, ako si vsak kapitalist lahko najame četaše, kakor so nekdanj najemali roparski vitezi in fevdni gospodje svoje oprede, da so napadali in plenili mirne potnike, ali pa se bojevali drug z drugim. Privatno četaštvo je rakrana v vsaki državi, ker iziva po nepotrebnem krvave boje v prilog priveligiranim slojem, zato je treba takemu četaštvu napraviti konec tudi v Ameriki, kakor so to izvršile evropske države, pa se bodo socialni boji vršili bolj mirno, kakor sedaj.

* Velik požar v nekem hotelu v Omahi, Nebr. je zahteval 75 žrtv. Po izvedbi ravnatelja je bilo v hotelu do sto oseb, rešilo se jih je pa le 25. Ker je zgorel ime-nik gostov, je nemogoče dognati imena zgorelih oseb.

Slovinci in Hrvati.

Štrajk v Akronu, O.

Štrajk v Akronu še vedno traja. Blizu 30 tisoč delavcev se bojuje za višjo mezdno, unijo in osemurni delavnik.

Delodajalci se trudijo na vse načine, da bi zmagali v tej borbi med delom in kapitalom. V kapitalistične časnike so poslali vesti, da je štrajk končan. Agentom, ki se pečajo s posredovanjem dela, so naročili, da naj jih preskrbe s skebi. Delavnice so vse zastražane s pomožnimi deputiji. Ena sama družba je najela 600 takih fantov, ki služijo vsakemu, ki jih plača.

Vodstvo štrajka je dobro. Do danes so aretirali enega samega voditelja. Takoj, ko smo izvedeli, za protizakonito aretacijo, nas se je zbralo nad tisoč bratov in smo mirno manifestirali proti temu na silju. Seveda so ga takoj izpustili. Tudi skebov ne morejo dobiti. Imajo pač nekaj tega izvrška človeške družbe, ravnotoliko da jim vsaki dan napravi škodo za kakih pet tisoč dolarjev, ker ne zna delati. Saj je danes obče znano, da prihajajo iz človeških nižin. To so delomrznji ljudje, katerim smrdi delo.

Slovinci in Hrvati ne hodite sem, dokler ne bo stavka končana. Ne verjemite kapitalističnim časnikom, da je štrajk končan. Kadar bo stavka končana, bom poročal v "Glasilu". Vsakdo, ki bi sedaj prišel sem za delom, bi prišel iz dežja pod kap. Boljše, da sedaj ostanete tam, kjer ste. Ko bo stavka končana, bodo tovarne preobložene z naročili.

Vsem slovenskim in hrvatskim delavcem priporočam: Organizirajte se! Čitajte delavske časnike in proč od kapitalističnih. Združite se v organizaciji. Učite duševno speče tovariš družnih narodov, da se moramo delavci vseh narodov organizirati kot bratje, ako hočemo doseči, kar nam gre. Razložite jim, da so duševni delavci in delavci z rokami činitelji vsega bogastva na svetu. Ruda ostane ruda, ako jo duševno in ročno človeško delo ne spremeni v jeklo, iz jekla pa zopet v umetno sestavljen stroj. Delavci na svetn-smo ena družina, pa naj delamo v Afriki, Evropi, Aziji, Ameriki ali Avstraliji, pod zemljo ali nad zemljo, v tovarni ali pa v pisarni. Kapitalisti nas izkoriščajo vse enako. Zato se moramo tudi vsi, ki delamo, boriti proti njim. To pa najložje izvršimo, ako smo organizirani.

M. Klarič.

Posledice balkanske vojne v Avstriji.

Vsled balkanske vojne in vsled imperialistične politike Dunaja je avstrijsko gospodarsko življenje hudo udarjeno. Delavstvo čuti gospodarsko krizo na rastoči draginji in manjšem zaslužku, najhuje pa na rastoči nezaposlenosti. Društvo knjigovozov poroča, da je v zadnjih treh mesecih minulega leta izplačalo brezposelnih podpore za 5244 dni, v enaki dobi 1. 1911 le za 338 dni. — Zveza tiskarjev poroča, da je nezaposlenost mnogo večja nego prejšnje leto. V minulem letu je bilo nezaposlenim članom izplačane podpore za četr milijona kron. — Centralno društvo trgovskih zastavlencev javlja: V sled mnogostevilnih insolvent in vsled skretnja trgovinskih in obrtnih podjetij je na stotine zastavlencev ob kruh. — Centralna zveza konsumnih društev poroča, da se je stanje hranilnih vlog, zlasti v okrajih tekstilne obrti, znatno zmanjšalo. Nezaposleni delavci, rodbine, katerih redniki so bili pozvani pod orožje, delavci, katerim se je vsled nezaželenega praznovanja zmanjšal zaslužek, dvigajo svoje v konsumnih društvih naložene prihranke. V mnogih konsumnih prodajalnah, zlasti v okrajih, ki so od krize najbolj udarjeni, se je zmanjšal tudi blagovni promet.

Tako avstrijska vlada s svojo imperialistično politiko tira avstrijske narode v gospodarsko pogubo. Statistični izkazi strokovnih društev dokazujejo določno, da je gospodarstvo v Avstriji za-voženo.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

Inkorp. 17. junija 1907 v drž. Illinois.

GLAVNI STAN: CHICAGO, ILL.

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik: Jakob Miklaueč, Lock Box 3, Willock, Pa.
I. Podpredsednik: Martin Stefančič, R. R. 2, Pittsburg, Kans.
II. Podpredsednik: Louis Skubic, 2727 S. 42nd Crt, Chicago, Ill.
Tajnik: John Verderbar, 2708 S. Lawndale, ave., Chicago, Ill.
Tel. Lawndale 4635.
Blagajnik: Martin Potokar, 1625 S. Centre ave., Chicago, Ill.
Zapisnikar: Jožef Kuhelj, 9476 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

NADZORNI ODSEK:

Anton J. Terbovec, Box 25, Denver, Colo.
Dragotin Pogorelec, 508 Moffat St., Pueblo, Colo.
Thomas Golob, Cor. 8th & Wright St., La Salle, Ill.

POROTNI ODSEK:

Anton Hrast, Box 52, Ely, Minn.
Martin Železnikar, Box 276, Barberton, O.
John Šarc, Box 131, Evergreen, Alta., Canada.

UREDNIK "GLASILO":

Jože Zavertnik, 2821 So. 40th ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

M. A. Weisskopf, M. D. 2842 So. Ashland ave., Chicago, Ill.
Vse denarne zadeve in stvari, ki se tičejo glavnega urada, se imajo pošiljati na gl. tajnika.

Pritožbe glede nerednega poslovanja, na predsednika nadzornega odseka A. J. Terbovecu.

Zadeve prepirljive vsebine predsedniku porotnega odseka, A. Hrastu.

Vse druge stvari, ki imajo stik z "Glasilom", izvzemši spremembe naslovov uradnikov krajevnih društev pa Glasilo 2821 40th Ave., Chicago, Ill.

Marco Visconti.

Zgodovinski roman. Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Deveto poglavje.

Prišli so na trg sv. Ivana v Monzi proti večeru. Tam so zagledali velikomnožico ljudi okolo nekega duhovnika, ki je z neke klopi prav navdušeno propovedoval. Ko je ljudstvo zagledalo potnike na konjih, je obrnilo ramena govorniku ter se vslo okolo prišlecev, da bi zvedelo, kdo so, od kod prihajajo in kam grejo. Ko je Ermelinda zapazila, da je cerkev odprta, hotela se rešiti tistih nadležnih radovednežev, je dejala soprogu: "Me ženske bomo tu notri čakale, mej tem ko pojdetе iskat Ottorina. Poskrbite, da se zopet napotimo in da bomo, če mogoče že pred nočjo v Milanu."

"Hočete iti v cerkev v času propovedi?" je dejal grof, vendar le bolj potihoma, ker ni vedel, kakega mnenja je bila tista množica postopačev ondi okolo njega, in bi si ne bil rad naklonil kake nevestnosti.

A Ermelinda, ne zmené se za njegove pomisleke, je prišla za roko hčer ter namignila Lauretti, njeni materi Marijani in sokolarju, naj bi jima sledili, in je šla naprej ter vstopila v cerkev.

Na velikem žrtveniku so gorele sveče in svetilnice, za njim so peli kanoniki kakor v rednih časih. V Monzi so bili namreč tudi prav tako kakor v Milanu vsi duhovniki na strani protipapeža Nikolaja petega, in misleči, da je Ivan dvainvajseti postavno odstavljen, se niso menili za prepoved, katero je bil on proglasil.

Ermelinda se je za trenotek pomisljevala, ali bi ne kazalo vrniti se, ker se je bala izobčenja, kateremu bi zapadel, kdor bi bil prisoten božji službi, opravljeni po razkolniških duhovnikih v času prepovedi. A potem je mislila sama pri sebi: E, pa kaj, saj sem prišla semle samo zavetja iskat, kakor če bi šla v kako hišo ali pod mostovž in ne da bi se priklonila ali prekrižala, se je kar vsedla na klopi ter mignila hčeri, naj se vseda tudi ona zraven nje.

A Laurettina mater, vso zmanjano po prigovarjanju nekega drugega svojega sinu, Bernarda, kateri se je bil naučil na pamet štiri razloge od nekega razkolnega redovnika, je navdala sveta jeza. Povlekla je za krilo hčer, katera, ko je videla, da so se gospodinje vsedle, je hotela tudi takisto storiti. No, sedaj je morala poklekati zraven matere. Ta je še kakor zmaj pogledala soproga, ki je bil ostal, stoječ, in se je, drže roke za hrbtno, kratkočasil s tem, da je gledal sibile in proke, ki so bili naslikani pod stropom. Konečno se ni mogla več zmagovati in je začela poluglasno: "Tako se vedete v cerkvi, kakor bi bili stopili v kak hlev! Sram vas bodi!"

"Tiho bodite, da vas ne bodo

slišale gospe!" ji je šepetala na uho Lauretta

"Ne bom tiho, ne, in ti bi boljše storila, če bi zmolila kako molitvico; in tisti tvoj oče ondi, ki gleda kvišku zamaknjen kakor čuk!"

"Molčite!" ji je odvrčala hči, "zmolite jo vi, če hočete, kako molitvico, toda bodite tihi!"

"Ne bom tiho, ne! Smramota je, da se kristijani tako vedejo v cerkvi! Da bi bila slišala, kaj je rekel sinoči tvoj brat! ... Pa ga nečeste poslušati."

Ko je hči uvidela, da, če bi odgovarjala, bi jo le bolj dražila in bi se potem še glasneje pripravala, je obmolnila in jo pustila, naj se spase. In res je na to starka menj in bolj potihoma mrmrala in nazadnje je popolnoma potihnila.

Mej tem je bila Bice vsa zbegana, ne vemo ali bi rekli od veselja ali od strahu, da bo kmalu zopet videla Ottorina. Vsakokrat, ko je slišala za seboj odpreti in zapreti vrata, je mislila: sedaj je tu. Rudečica ji je polila obraz in stresla se je po vsem životu. Pazila je na odmev stopinj: dozdevalo se ji je, da spoznava očetovo in še neko drugo hojo. Dihala je težko in sree ji je skoro hotelo iz prs skočiti. Prišleci so šli mimo nje — niso bili oni. Tedaj je prosteje dihal in je dvignila glavo, a le kmalu se je zopet stresala, ko je spet slišala odpirati vrata in je spet kdo prihajal mimo nje.

Toda mahoma se je zaslislal od zunaj neki divji krik, ki je prevpil enakomerno petje duhovnikov za žrtvenikom. Ljudje, ki so bili v cerkvi, so se jeli ozirati, nekateri so se pobrali ven. Kanoniki so postavili petje. Nekdo izmed njih je prišel izza žrtvenika ter se približal k ograji in pogledal doli po cerkvi — vse je bilo mirno. Tedaj se je vrnil v kor in petje je zopet pričelo A šuj! sedaj so se z velikim ropotom odprla vrata. Ljudstvo je navalilo v cerkev oboroženo s kamenjem in gorjanci, kakor kadar privre strašen hudournik.

Prvi je stopal tisti duhovnik, ki je malo poprej propovedoval na trgu. Bil je suh starec z razmršenimi lasmi; držal je zazpelo v levi in meč v pravi roki. Kričal je z gromovitim glasom, ki je prevpil ves tisti hrup: "Ven, razkolniki! ven, sinovi Beljale, duhovniki Molohovi!" Razburjena množica mu je pomagala: "Ven razkolniki! ven, hudobneži! ven!" ter so tekli okoli in premetavali klopi, lučali kamenje v velika slikana okna, trgali prte z žrtvenikov, prevračali svečnike, križe, sploh vse, kar jim je prišlo v roke. Tako so pridrili do velikega žrtvenika, kjer so začeli še najhuje razsajati. Za žrtvenikom so izvlekli kanonike s stolic ter jih bili s prstmi in breami. Kmalu je bilo videti jednega valiti se po stopnicah, drugega so pa za lasé vlačili; na vse strani so letele srajce, kožuhi, kape in knjige.

Duhovnik, ki je bil ljudstvo k

temu činu naščuval, videvši, da so kanoniki pregnani, je stopil na neko mizo in začel zopet propovedovati. Hvalil je druhal za to, kar je bila storila, ter jo rotil, naj ne dela več kvaru. Toda on je lahko govoril, kar je hotel, nikdo se ni niti zmenil več zanj, ampak vse je tekalo in divjalo po cerkvi, kakor da bi plenilo po premaganem mestu. Tako so nekateri prodrli tudi v žagrad ter, razbivši z gorjanci skrinje, so grabili iz njih čerkveno obleko in posodo ter jo z velikim hrupom delili med seboj.

Neprevidni propovednik je hitel tja in vpil: "Bratje zvršili ste sveto delo, a zakaj si hočete sedaj umazati dušo z grdo pregreho? Pustite tisto blagó!"

"Je tudi izobčeno treba ga je spraviti iz cerkve," je zakričal neki šaljičev, in vsi so odobraval njegov dovtip z glasnim krohotom.

Ko je duhovnik videl nekega mladeniča, kateri, skrivši kelih pod plašč, je cepetal ž njim, ga je vstavil rekoč: "V imenu dveh oblastij, kateri predložujeta to razpelo in ta meč, ti ukazujem, o nesramni človek, da se vrneš." A ta ga je lopnil, da se je moral zasukati, in mu je rekel: "Jaz pa v imenu te oblasti tu ti velevam, da me pustiš naprej!"

"Ali ti je dal sedaj dve oblasti, ne?" mu je zakričal nekdo drugi.

Duhovnik, ki jo je skupil, se je repenčil in je klical z nebes vsakovrstna prekletstva na tiste hudobneže, kateri so ga pustili dolgo časa, da je govoril, a nazadnje so ga začeli tepati, lasati in brcati in so ga spodili vsega strganega in pobitega.

Mej tem je bil zunaj drugi nič menj čudni prizor. Bernard, sokolarjev sin, kateri je bil tudi prišel z družbo iz Limonte, je nalezl v mestu na nekega svojega znanca. S tem se je nekoliko pomudil, in kačar je dospel na trg sv. Ivana, se je že tam vršil tisti truš, kakor smo povedali. On je ugledal neke duhovnike raztrgane in okrvavljene, ki so bežali kamor so le mogli. Vprašal je, kaj da to pomeni, in izvedel, da duhovniki so kanoniki stolne cerkve katere je ljudstvo izpodilo, ker so vkljub cerkveni prepovedi vendarle opravljali svoje molitve v kornu. — Kakó je mogoče? — je mislil sam pri sebi — to mesto, ki je bilo vedno udano Nikolaju petemu in dobri stvari, da je sedaj mahoma prišlo do teh skrajnostij? — Upal je, da bi utegnili biti to le neko hipno vrvenje in da bi se tisti izgrezniki dali še spraviti nazaj na pravo pot. Ogorčenost in domišljavost sta ga za hip zaslepili. Česar bi ne bil nikoli storil v Limonti — kjer so bila srea ljudi utrjena v razkolu, kakor je on navadno pravil, in kjer se torej ni bilo nadejati dobrega vspeha — hotel je poskušati tukaj. Kakoršen je ravno bil, z železnim oklepom, nadetim čez dolgo suknjo, z nekim jeklenim pokrivalom, ki je obrobjevalo njegov bedasti obraz, s kopjem v roki, takó da je bil še najbolj podoben ptičjemu strašilu, je stopil na neko mizo in tam začel propovedovati

Najlepše je pa bilo, ko je videl priti iz cerkve tistega duhovnika, kateri je bil prevzročil celo nevihto, a potem ni mogel pomiriti razburjenih duhov. Videvši ga takó spuljenega in preganjanega od ljudstva, ki je drvalo za njim, je Bernard mislil, da je tudi on jeden korarjev, trepečih za pravično stvar. Zató je stopil na tla, šel k nesrečniku in jel poljubljati njegovo obleko

Pa nekdo, ki je spoznal Bernardovo pomojo, mu je dopovedal, da tisti duhovnik ni monški korar, temveč da je ravno on ljudstvo nadražil proti korarjem. Ko je to slišal Bernard, je odskočil od njega poln groze in je zaklical: "Takó sem torej poljubljaj strupenega gada meneč, da je golobček!"

"Ti, ti si gad, zmaj in bazilisk," je jel na vse grlo kričati uni, "ti razkolnik in krivoverec."

In takó sta besnela nadalje drug proti drugemu, kolikor sta le mogla, ne hoteča niti za las pustiti nasprotniku. Ljudstvo pa, katero se je pri tem prizoru prijetno zabavalo, ju je še bolj dražilo. Nazadnje je neki potepač nenadoma sunil od zadel sokolarjevega sinu, da ga je prevrgel po

tleh, a ljudstvo je na to kričalo in ploskalo od vseh strani

Toda zaslislali so se neki glasovi: "Oj, pojte s poti, stopite v stran, pustite iti naprej!" in hrup je mahoma potihnil. — Bil je Ottorino, ki je jezdil na konju in ž njim grof Del Balzo in še kakih trideset vojakov.

Sodrga, ugledavši vojake, se je takoj mirno razkropila in poizgubila na vse strani.

Lupo, ki je prišel s svojim gospodom, je zagledal brata, ki je ravno vstajal s tal, stresal oblato obleko in pobiral železno pokrivalo. "Ne znaš držati jezika za zobmi," mu je rekel, "takó, prav ti je!"

"Če bi bil prišel prej," mu je odgovoril Bernard, "bi mi bil lahko kaj pomagal z orožjem."

"Pač si bolj potreben, nesrečnej, da bi ti pomagal kaj s pametnim svetom!"

Mej tem je bil Ottorino s svojim spremstvom na konjih vstopil v cerkev. Jezdil je gori in doli po ladjah, stopal v kapelice in zopet iz njih, šel je tudi v zakristijo in na kor ter je z mečem in s suličnim toporiščem izganjal vso tisto roparsko sodrgo, ki se je pa bila ondi utaborila.

Naše ženske, ki so bile v cerkvi, kadar je bilo ljudstvo navalilo noter, so se bile zatekle v neko kapelico. Sokolar je bil urno zaprl ograje, da so bile zavarovane, kadar je druhal vse prevračala in razmetala. Marsikateri lopov je pač prišel tudi tja in se repenčil, da morajo odpreti. Toda Ambrož je s svojim mečem bil po rokah vse tiste, katerih ni mogel z lepa odpraviti proč. Ukazal je pa hčeri, naj prevrne svečnike, križ in kar je bilo na žrtveniku, kajti potepuhi so zahtevali, naj

se jim odpre, da bi to opravili. Lauretta je ubogala takoj, dasi se je njena mati zelo hudovala, češ, da bi ona ne smela biti deležna tega bogoskrunstva in da bi bilo treba raje mučeništvo prestati.

Takó torej so naše ženske bile zaprte ta dolgo časa, dokler jih niso zagledali nekateri iz grofovega spremstva, ki so bili prišli v cerkev. Ti so se razvrstili pred ograjo z golimi meči. Ko so to videli razgrajalci po cerkvi, jim je prešlo vsako veselje, da bi se zaletali tje kaj.

Težko nam je, da smo morali bralcu dolgo pripovedovati taka bedasta skrunjenja svetih prostorov. Žal bi nam bilo, ako bi nas kdo dolžil, da nismo tega opisali s primerno resnostjo. Podavaje sliko izgrediv, in sicer še ne najhujših kakoršni so se čisto dogajali v tistih časih, smo skušali to takó storiti, da bi imel bralec kolikor mogoče istinito podobo pred očmi. Hoteli smo nalašč obuditi oduren in zopern vtis, kakoršen veje iz zgodovinskih bilježk tačasnih pisateljev. In da bi bil ta vtis pristen, se ga ni smelo poblašiti z nobenim vsklikom spoštovanja do svetih prostorov in sploh z nikakoršnim vpletanjem dobrih naukov. Kdor hoče iskati dober nauk, ga lahko sam zasledí.

Grofova družina je s svojim spremstvom nadaljevala pot v Milan. Ottorino, kateri ni imel več nikakega opravka v Monzi, se je seveda ponudil, da jih tudi on pospremi na tem potovanju.

Zagotavljam vas, da vam nisem pisal nikakega pisma po tistem, katero ste prejeli po mojem služabniku v Limonti," je dejal mladi vitez Bicinuemu očetu, jezdeč zraven njega.

"In vendar", je odgovoril grof,

"sta tista dva ribiča iz Vassene trdila, da sta imela neko vaše pismo in sta rekla, da jima ga je izročil Lupo tu na monškem trgu."

Bil je koj pozvan Lupo, kateri je povedal, da je bil on poslal pismo svojemu očetu in ga v njem opominjal, naj beži od doma. Napisal je, da je bil v Monzi neki duhovnik, njegov znanec. To pismo je bil torej on dal ribičema.

"A, sedaj umejem," je dejal grof. In potem, obrnivši se proti mlademu vitezu, ga je prašal polglasno: "Povejte mi, kakó je tista reč, o kateri ste mi pisali, da opat sv. Ambroža ..."

(Dalje prihodnjí.)

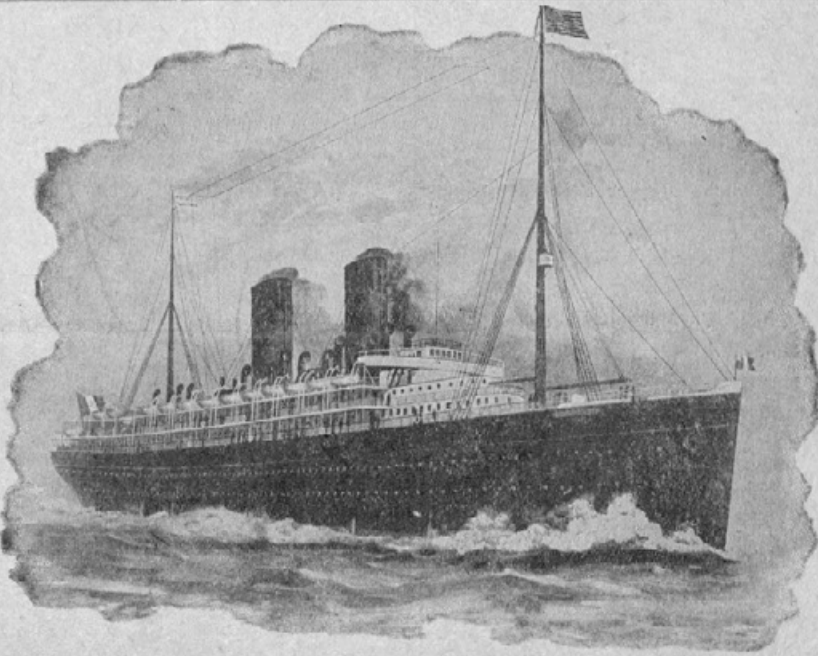
Velika bitka.

Največje bitke, kar je bilo kedaj bojovanih, so one, ki jih imamo bojevati s seboj, in le malo ljudi je vedno zmagalo v njih. Mnogo trdnosti in zatajevanja samega sebe je treba prestati, da ukrotimo svoje pohlepe in želje. Tu je vedno bitka med strastjo in pametjo. Če zmagata pamet, si človek obvaruje svoje življenje in svoje zdravje in v mnogih slučajih svojo čast. Pamet nam prepove kvariti svoj želedec, slabiti svoje živce in nam zapove rabiti primerna zdravila, kadar so potrebna. Če imate svoja prebavila v neredu, svoje živce oslabele, svojo kri pičlo, pričnite takoj uživati Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino. To zdravilo vam izčisti telo in je ohrani čisto, izpodbudi prebavo, okrepi ustroj. Dobiva se v lekarnah. Jos. Triner, 1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Da preženete bolečine iz mišic in sklepov, rabite Trinerjev liniment. — Adv.

Potovanje v staro domovino
potom Kašparjeve Državne
Banke je najceneje in najbolj varno.

Naša parobrodna poslovilnica je največja na Zapadu in ima vse najboljše oceanske črte (linije). Vozni listki, (šifkarta) po kompanijskih cenah. Menjalnica starokrajškega denarja. Kupujemo denar vseh držav sveta pozmernih cenah. Kašpar Državna Banka izplača za 5K - \$1 bres odbitka. Pošiljamo denar v vse dele sveta po jako nizkih cenah: ravnotako izdajamo drafte. Stojimo v zvezi z najbogatejšimi slovanskimi bankami v stari domovini, in pri nas ni še nobeden, kar ta banka obstoji, (23 let), zgubil se centa. Pišite po cene v slovenskem jeziku. Kašpar Državna Banka sprejema denar na hranilne vloge in plačuje 3% od vsega vložnega denarja. Banka ima \$5,318,821 premoženja. Slov. Narod. Podp. Jednota vrši svoj denarni promet s Kašpar Državno Banko.

Kaspar State Bank
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

VEDNO SE ZAHTEVA!

Le malo zdravil je na svetu, katera se vedno zahteva v vsaki letni sezoni in vsakem kraju na svetu in za katera povprašujejo vsi ljudski sloji. Najboljše zdravilo med temi zdravili je

Trinerjevo Ameriško zdravilno grenko vino

Vzrok, da vedno povprašujejo po njemu, je iskati v tem, ker je to zdravilo pripomoček proti raznim boleznim človeškega telesa. Izdeluje se iz pristnega rdečega v na in izbranih zdravilnih zelišč. To izborno sredstvo ozdravi in ojači bolne organe za prebavo. Pomaga proti

Bolečinam v želodcu,
Slabim občutkom po obedu,
Pehanju iz želodca,
Vetrovom,
Neprebavnosti,
Zaprtnju,
Nervoznosti,
Izgubi slasti do jela.
Slabosti,

in uravnava prebavni proces. Je zelo priporočljivo zdravilo proti vsem boleznim, pri katerih se opazuje naraščajočo oslabelelost telesa in pomanjkanje krvi. Moralo bi se rabiti proti vsem boleznim želodca, jeter, črev in krvi.

Dobiva se v vseh lekarnah. Zavrnite slaba in ponarejena zdravila.

JOS. TRINER,

UVAŽALEC IN IZVAŽALEC.

1333.39 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Kenilworth.

Roman. Spisal Walter Scot.
Poslovenil J. Z.

Deseto poglavje.

— Lepi deček, ali sva še daleč proč od kovača? — je vprašal Tresiljan svojega mladega voditelja.

— Kako mi pravite? — je rekel deček in ga pogledal s svojimi ostrimi sivimi očmi od strani.

— Imenoval sem te prijaznega dečka . . . ali je to žaljivka?

— Ne . . . ako bi pa bili v družini stare matere in gospoda Holideja, tedaj bi lahko zapeli: Trije tepeji so . . .

— Zakaj, mali človek? — je vprašal Tresiljan.

— Ker ste edini ljudje, ki pravite, da sem "lep", — je odgovoril grdi spak. — Staro mati govori tako, ker je od starosti in vsled sorodništva slepa. Mojster Holidej se ji dobriča s takimi besedami, da dobi polno skledo močnika in gorak prostor pri peči. Zakaj mi vi pravite "lep fant", pa morate vedeti sami.

— Vsekakor si pa pameten fant, če tudi nisi lep. Kako te pa imenujejo tvoji tovariši, s katerimi se igraš.

— Nestvor, pošast mi pravijo, — je deček odgovoril hitro. — Vseeno mi je pa ljubši moj obraz, kakor njih butice, v katerih je tako malo možganov kot v žabji glavi.

— Ti se torej ne bojiš tega kovača?

— Njega naj bi se bal? — je vzklilni deček. — Ako bi bil hudič, za kar ga smatrajo ljudje, bi se ga vseeno ne bal. Dasiravno ima nekaj čudežnega na sebi, je pa vendar takšen vrag kakor vi . . . Zdaj sem nekaj povedal, kar ne rečem vsakemu.

— Moj deček, zakaj si pa rekel meni? — je vprašal Tresiljan.

— Ker ste druge vrste človek, kakor jih vidimo navadno tu; — je menil Rihard. — Dasiravno sem grd kakor greh, vendar pa nočem, da bi me vi smatrali za bedaka. Mogoče vas nekega dne poprosim za uslugo.

— Kaj pa hočeš deček?

— Zdaj ne smem povedati, ker bi me mogoče ne uslišali, — je rekel Rihard. — Čakal bom, da se vidiva na dvoru.

— Na dvoru? Ali bi šel rad na dvor? — je vprašal Tresiljan.

— Tak ste kakor drugi svet, — je odgovoril deček. — Vem, da razmišljate, kaj naj bi delal tak spak na dvoru. Pa le dovolite Rihardu slušati, da dela po svoji glavi. Prepričati se hočem, ako ni pametna glava več vredna kot grd obraz.

— Kaj bodeta pa k temu rekla tvoja stara mati in gospod Holidej.

— Kaj bodeta rekla? Mati mora šteti in čuvati kokoši, učitelj pa pretepati otroke. Že zdavnaj bi jim bil obrnil hrbet, da mi ni učitelj obljubil, da bom sodeloval pri prihodnji slavnosti, katero bo aranžiral. Slišal sem, da bodo kmalu velike slavnosti.

— Kje pa, moj mali prijatelj?

— Na nekem gradu, na severu, — je odgovoril deček. — Naš stari gospod si pa domišlja, da ne bodo opravili nič, ako ne bo njegova poleg. Njegova domišljavost ni mogoče pretirana, ker je priredil že marsikatero glumo. Saj ni tako neumen, kakor izgleda. Verze zna deklamirati kakor gledališki igravec . . . Kadar je pa hotel goski ukrasti jajce, takoj ga je ujel gosjak.

— Pri prvi glumi boš torej prevzel ulogo? — je vprašal Tresiljan, kateremu so se dopadli odgovori dečka.

— Tako mi je obljubil, — je odgovoril Rihard sluš. — Ako pa sne svojo besedo, potem pa gorje mu . . . Postal bom divji in pripetilo bi se nekaj . . . No, saj ne mislim tako hudo. Starec se je mnogo mučil s menoj, ko me je ušel . . . Dosti o tem . . . Tu sva pred vratni Vajlandove kovačnice.

— Prijatelj, ti se norčuješ, — je rekel Tresiljan. — Tukaj vidim le močvirje, ta le krog iz kamnov z velikim kamnom v sredi, ki je velik kakor kornvališki nagrobni spomenik.

— Da, kamen sredi je miza kovača, na katero bodete položili denar.

— Kaj neki pomeni ta bedastoča? — je vprašal potnik in gledal

jezno dečka, hudojoč se nad seboj, da si je izbral tako neumnega kažipota.

Zdaj se je rezal Rihard in pričel: — Privezati morate svojega konja za visoki kamen, na katerem bodete našli železni obroč. Na ploščati kamen morate položiti srebrni denar. Potem pa stopite iz kroga in se usedite za tale grm. Tam ne smete gledati deset minut na desno in na levo . . . Čakati morate, dokler ne slišite več udarcev s kladivom . . . Takoj, ko ste privezali konja, zavijagajte trikrat. Za grmom pa molite "očenaš", ali pa štejte do sto . . . Potem stopite nazaj v krog in našli bodete konja podkovanega.

— Moj denar bo seveda izgubil, — je rekel Tresiljan. — Fant, nikar ne misli, da sem tvoj učitelj. Ako se boš šalil z menoj, ti jih bom pošteno naštel.

— Seveda, ako me bodete prijeli — je pripomnil deček in zbežal tako urno po travniku, da je Tresiljan spoznal, da ga nikdar ne bo dohitel v težkih škornjih. Najbolj ga je jezilo, da ni zastavil vse svoje sile. Čakal je, da ga je Tresiljan dohitel. Ko ga je hotel prijeti, takrat je pa smuknil mimo njega, dasiravno je deček tekel vedno v krogu in se zopet vračal, odkoder je pričel teči.

Ta gonja je trajala, dokler ni Tresiljan popolnoma izmučen obstal.

Deček, ki je stal na majhnem griču vprav pred njim, je pokal s svojimi suhimi rokami in kazal s svojimi koščenimi prsti na Tresiljana. Pri tem je pa pačil svoj obraz in se rezal, da je Tresiljan pričel že dvomiti, ako nima pred seboj peklenskega sina.

Tresiljan se je tako ujezil, da se je vrnil h konju in skočil nanj, da bi laglje ujel dečka.

Komaj je fant zagledal Tresiljana na konju, mu je zaklical, da se vrne prostovoljno, ker noče, da bi Tresiljan pokvaril svoje kljuseta, vendar pa le pod pogojem, da se ga Tresiljan ne bo dotaknil.

— S teboj se ne bom pogajal, grdi spak! — je odgovoril Tresiljan. — Kmalu te bom imel v rokah!

— Hm, mojster Tresiljan, tukaj blizu je močvirje, — se je norčeval Rihard, — ki lahko požre vse konje kraljevega maršala . . . Tje bom tekel. Vi pa pazite na sebe! Slišali bodete lahko divjo raco, preden vam bom prišel na pomoč.

— Pogled na pokrajino, ki se je razprostirala za majhnim gričem, je Tresiljana prepričal, da je deček govoril resnico in odločil se je, da bo ž njim sklenil mir, ker ima urne noge in bister razum.

— Pridi sem, hudobni spak in nehaš krockati! Stori ti ne bom nič. Zato zastavim svojo besedo.

Temu pozivu se je Rihard odzval in kmalu stal poleg Tresiljana, ki je spehan in utrujen skočil raz konja, mejtem ko na pegastem obrazu fanta ni bilo opaziti znojne kaplje in katerega koža je bila na glavi podobna napetemu pergamentu.

— Zakaj ravnaš tako z menoj, hudobni škrt? — je vprašal Tresiljan. — Zakaj si mi hotel natveziti to bedasto bajko? Pokaži mi, kje je kovačnica, pa ti bom dal toliko denarja, da si boš za zimo lahko kupil jabolka.

— Ako bi mi darovali kar celi sučni vrt, bi vns ne mogel voditi bolje, kot sem to storil. Položite srebrnik na mizo . . . pa zavijagajte trikrat . . . potem sedite tje, jaz pa sedem poleg vas. Odrčite mi glavo, ako ne bode dve minuti kasneje slišati udarcev s kladivom.

— Mogoče te bom moral loviti za besedo, — je rekel Tresiljan, — ako me boš imel za norea s takimi bedarijami! Tukaj naj privežem konja, tje naj položim denar in trikrat naj zavijagam . . . Ali nisi rekel tako?

— Da, pa zvižgati morate glasneje kot negoden kos, — je pripomnil fant, ko je Tresiljan zvršil, kakor mu je povedal, poleg prav zaspano zažvižgal. — Zvižgati morate glasneje. Kdo ve, kje tiči kovač, katerega hočete poklicati? Mogoče je v hlevu francoskega kralja . . . Ne čudil bi se.

— Ravnokar si rekel, da je hudič, — je odgovoril Tresiljan. (Dalje prihodnjé.)

Odlomki iz zgodovine Zdr. držav.

Zdaj, ko je prišel Penn, so sklicali zborovanje glavarjev Leni Lenapes Indijancev na obrežju reke Delaware in pod milim nebom. Indijanci so po svoji šegi sedeli v polkrogu pod veliko jelšo, ki je bila sredi zime seveda brez listov. V ta polukrog je prišel Penn, neoborožen in v navadni kvakerski obleki. S pomočjo svojega tolmača jim je rekel: "Moj prijatelj! Srečali smo se na široki cesti zaupanja. Vsi smo eno meso in kri. Vsled tega ne sme ena ne druga stranka imeti predpravic. Ako bo prišlo do nesporazuma, tedaj bomo take zadeve rešili na zborovanju. Med nami ne sme biti družega kot odkritosrčnost in ljubezen. "Nato so odgovorili indijanski glavarji: Dokler tečejo reke in dokler bo sijalo sonce, bomo živeli v miru z otroci Penna.

Pogodbe niso pisali, ker ni bilo treba. Zaključkov niso pisali na papir, marveč v srca mož. Več kot sedemdeset let, dokler je bila provinca pod vladjo kvakerjev, ni bilo čuti bojnega krika Indijancev v Pennsylvaniji. Kvakerji so dokazili, da so bili boljši kultureno, kot ljudje, ki so prihajali z mečem ali puško v Ameriko.

Dne 4. decembra 1682 se je v Chesteru odbržavalo splošno zborovanje, ki je trajalo tri dni. Posvetovali so se zavoljo teritorialne zakonodaje. Po končanem zborovanju je Penn hitel v Chesapeake, da se z lordom Baltimorem dogovori zavoljo meje. Po enomesečnem bivanju se je vrnil v Chester, kjer je izdelal načrt za glavno mesto. Izbral je krasno in slikovito pokrajino med Schuylkillom in Delawarem. V februarju 1683 so zaznamovali orehe in jesene, ki so bili mejniki za ceste v Philadelphiji — v mestu bratske juževni. Mesec kasneje se je že obdržavalo splošno zborovanje v novi stolici. Izdelali so ustavo na podlagi ljudskih pravic. Glavni uradnik je bil governor. Poslanci ožje zbornice so bili izvoljeni za dobro treh let, širše zbornice pa za eno leto. Penn je imel pravico vetirati take zakone, ki niso soglašali z ustavo.

Philadelphija je hitro rastla. V letu 1683 so bile tri do štire hiše. Srne so tekale skozi mesto in verve so skakale po drevju. Leta 1685 je bilo že šest sto hiš. Imeli so šolo in tiskarno. V prihodnjem letu je bila Philadelphija že večja kot New York. Penn je s svojim delom dokazal, kakšno velikanško privlačno silo ima za naselnike država, v kateri vlada svoboda in bratska ljubezen.

V avgustu 1684 se je poslovil od procvitajoče kolonije in odjadrnal na Angleško. Naselniki so mu ob slovesu priredili velikanške ovacije. Po njegovem odhodu so izvolili Tomaža Lloyda predsednikom, da ga nadomestuje, dokler bo bival na Angleškem. Dodali so mu še pet komisarjev, ki jih je izvolil provincialni svet, da mu pomagajo pri vladi.

Mir v koloniji se ni kršil, dokler ni v letu 1691 Delaware zahtevala ločitev zase. Trije nižji okraji so se združili s šestimi okraji v Pennsylvaniji, ko je prišel Penn v Ameriko. Vsled nekega zaključka, katerega je izvršila splošna zbornica, je zavlada v teh treh okrajih nezadovoljnost in ljudstvo je zahtevalo ločitev. Delaware se je odrgala od zveze in dobila je podgovernorja. Take so bile razmere po odpovedi kralja Jakoba II.

Viljem Penn je bil prijatelj in ljubljene Stuartov. Karel II. mu je dal pravomočje za Pennsylvanijo. Zdaj so Stuarti izgubili prestol, ali Penn je vseeno simpatiziral s spodnim kraljem in se ni hotel sprijazniti z novima vladarjema Viljemom in Marijo. Vsled zvestobe do Jakoba II., ki je živel v pregnanstvu, so Penna večkrat vrgli v ječo. Leta 1692 so mu vzeli lastninske pravice do Pennsylvanije in kraljevska komisija je izročila vladu Pennsylvanije Fletcheru v New Yorku. Prihodnje leto je Delaware doletela ista usoda. Vse provincije med Connecticutom in Marylandom so bile pod avtoriteto Fletcheru. Mejtem časom se je pa dokazalo, da so Penna po nedolžnem osumili vele-

izdaje in dobil je zopet vse pravice kot governor Pennsylvanije.

V decembru 1699 je Penn zopet obiskal Pennsylvanijo, ki se je razvila v državo. Vzlic temu, da je bil vsepovsod v provinciji blagostan, je zopet nastal spor. Nižji okraji zopet niso bili zadovoljni z nekaterimi zaključki splošne zbornice. V interesu miru je Penn izdelal novo in svobodnejšo ustavo. Mejtem je pa naselnikom v Delaware nezadovoljnost prešla tako v meso in kri, da niso hoteli slišati nič o kakšni spravi. V letu 1702 sta se zbornici obeh provinc ločili popolnoma. Ali pravice Penna so vzlic ločitvi ostale nedotakljive in Penn je bil governor obeh naselbin.

V zimi 1701 se je Penn ponovno poslovil od naselnikov in se vrnil na Angleško. V Pennsylvaniji sta bila pri njegovem odhodu mir in blagostan. Na meji ni bilo nikjer videti fort, ki bi branile naselbino pred sovražnim upadi. Naselniki so smatrali policijo in milico za nekaj nepotrebnega. Nihče ni ukazoval naselnikom, kakšno vero naj si izberejo, da bodo po smrti šli v nebesa. Vsakdo je veroval, kar je hotel. Seveda ni bilo to vseč duhovnom anglikanske vere in pritožili so se pri vladi v Londonu. Pen je proti pritožbi duhovnov uložil ugovor in dobil popolno zadoščenje. Mejtem časom sta v Pennsylvaniji vodila upravo podgovernorja Andrej Hamilton in Ivan Evans. Zadnji ni bil prav zvest naukom kvakerjev in je v provinci provzročil nemir, ker je pričel graditi forte in je hotel organizirati en polk milice. Splošna zbornica je dvignila glasen protest proti tem pripravam, ki niso soglašale z načeli kvakerjev in leta 1708 se je moral Evans umakniti s podgovernorskega mesta. Njemu je sledil Karel Gookin. Kmalu za tem je Penna njegov prebrisani agent spravil v dolgove in Penn je moral na njegovo obtožnico na stara leta v ječo. Po večmesečnem zaporu so ga izpustili na svobodo. Ali njegovi dnevi so bili šteti. V juliju 1718 je ustanovitelj Pennsylvanije po trdnopolnem delu in viharjem življenju za vedno zastisnil oči. Po njegovi smrti so podelovali za njim njegovo obsežno in zadolženo premoženje njegovi sinovi Ivan, Tomaž in Rihard, ki so zano postali lastniki Pennsylvanije. Sinovi in njih podgovernorji so upravljali Pennsylvanijo do ameriške revolucije. Leta 1779 je pennsylvanjska legislatura kupila od njih lastnike pravice za sto trideset tisoč funtov sterlingov.

Zgodovina o Viljemu Pennu in kvakerjih je radi tega toliko zanimiva, ker potrdi resnico, da stalen mir prinaša ljudstvu blagostan, vojna pa gorje. "Ustanovil bom svobodno naselbino za vse," je rekel Viljem Penn in izvršil je svojo obljubo. Kuko temeljito je dokončal svojo obljubo, pa dokazuje neizpovedno dejstvo, da so zvonovi v mestu, ki ga je ustanovil Viljem Penn, prvi proglašali ameriško neodvisnost.

(Dalje prihodnjé.)

— Druga delitev Poljske. Zgodovinsko znamenit je za poljski narod 4. januar — žalostna obletnica poljskega naroda. Na ta dan se je izvršila druga delitev Poljske. Prvo delitev so izvedli na podlagi Rusije, Avstrije in Prusije dne 5. avgusta 1772. Po tem dogovoru je izgubila Poljska istočno Galicijo in Vladimirijo, ki je pripadla Avstriji. Rusija je dobila litavsko področje, a Prusija zapadno Prusijo brez Gdanskega in Torunja. S tem je bila Poljska zmanjšana za 5,000,000 prebivalcev. Druga delitev Poljske je bila izvedena dne 4. januarja. 1793. Pruske čete so zasledile Poljsko in pripojile Gdansk in Torun k istočni Pruski in tako ustvarile sedanjo provincijo Poznanjsko. Ruske čete so zavzele istočno provincije Poljske (250,000 kvadratnih kilometrov). Sedaj je počila vstaja za osvobodjenje pod Kosciuszki, ki je prevzel vladu Poljske kakor diktator. Vkljub obupni in junaški borbi Poljakov so Avstrija, Rusija in Prusija zlomile moč poljske vojske, da je dne 10. novembra 1794 položila orožje pri Radozyci. Nato so zveze države dne 24. oktobra leta 1795 sklenile tretjo delitev Poljske. S tem je nehala obstajati neodvisna Poljska. Ubili so jo poljski plemiči.

POZOR! ROJAKI! POZOR!

Sledeče tri pijače so pristne in importirane in izdelane iz zelišč za okrepanje človega in njegovega zdravja. Te so:

Kranjski Brinjevec,
Slivovic,
Tropinovec,
High Life Bitters, A. Horvato Grenko Vino,
katere prodaja A. HORWAT, JOLIET, ILL.

Pozor! Gostilničarji! Pozor!

Shranite moj naslov in pišite po cenik, ker bo v Vašo korist! Ako k naročilom priložite denar, Vam dam več popusta, kakor jaz zapravim, kedar prodajam in kolektam, ker si prihranim zamudo časa, vožnje in potne troške. Dobiček je torej Vaš! Moja trdka je prva in edina slovenska samostojna trdka, ki importira žganje direktno iz Kranjske. Prodajam tudi ceneje, ker nimam stroškov z dragimi agenti.

A. HORWAT, 600 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.

SLOVENSKO - HRVAŠKI STAROKRAJSKI ODVETNIK, (ADVOKAT)

DR. PERO PERIĆ

office Room 207, Union Bank Building
25 North Dearborn Street - Chicago, Ill.

Odvetniška pisarna za vse avstro-ogrsko in ameriške pravne posle zastopa na vseh sodiščih. Tirja delavske poškodbe v slučaju nezgode in smrti. Prevzema vse odvetniške-sodnijske posle za stari kraj. Kdor želi o moji pisarni podatkov, naj se popraša pri Mr. Martinu Potokarju. — — — — — Pišite v slovenskem jeziku.

EMIL BACHMAN, 1719 So. Center Ave., Chicago, Ill.

Največja slovenska tiskarna za ZA-
STAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE,
PEKATE itd. v Ameriki.
Izdeluje zlato snake za vsa sloven-
ska, hrvaška, česka, slovaška in srb-
ska društva v Ameriki.
Pišite po naš veliki cenik ki je ti-
skan v vseh slovenskih jezikih in ka-
teremu so priložena zahvalna pisma od
poznanih društev.
Lastnik je rodom Čeh, piše slovenski
in hrvaški in je član S. N. P. J., odkar
se je ustanovila.

Kupujte pri nas umetne noge in roke iz kavčuka, berglje, elastične nogavice iz kavčuka ali gumija, pasove za kilo . . . pri edini trdki, ki ima v zalogi tudi importirane izdelke.
American Artificial Limb Co.
1623 Blue Island Avenue, Chicago, Illinois.
Tel. Canal 3879. Za dame postrežba dam. Odprto do osmih zvečer. Pišite po cenik!

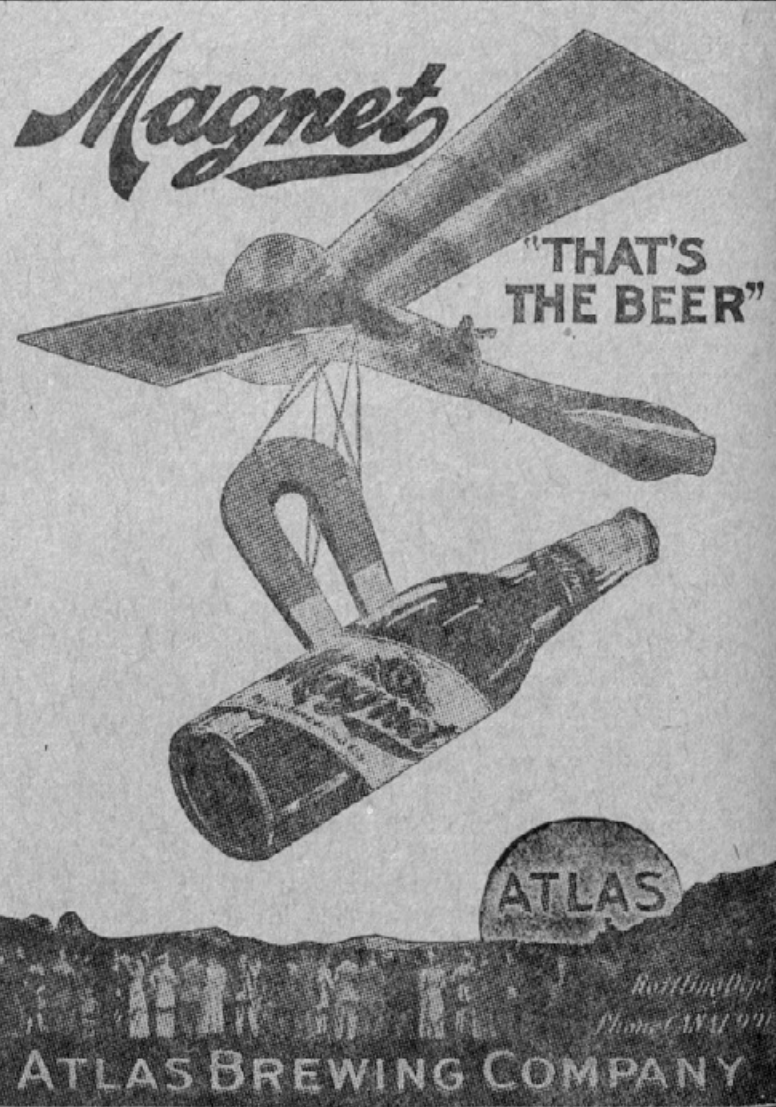

Najbolši izdelek iz Pacifika.

Naši vinogradi so v Sonoma, Cal. Komor se izdeluje Fran-
vozki šempanec, različna dobra
vina, likerje in žganje po nizki
ceni je dobiti pri trgovini na
debelo.

F. KORBELT BROS.

INKORPORARINI V CHICAGO, ILL.
1621-1623 W. 12th Street, Chicago, Ill.
Telefon Canal 110. Jan J. Fuček, manager. Pišite v slovenskem.

Pravo česko pivo iz žateckega hmelja.

Naročite si en zaboj pri nas.
Gotovi smo, da Vam bode ugajal.

Tel. Canal 991.

J. F. ROUŠAR, ravnatelj.

IZ GLAVNEGA URADA

POROČILO GLAVNEGA POROTNEGA ODBORA.

Na podlagi neovrgljivih dokazov je glavni porotni odbor izrekel soglasno, da se br. Franka Mali, člana društva Jolietška Zaveznost, št. 115 S. N. P. J. črta iz SNPJ.

Razlogi:

Br. Frank Mali je prestopil na pod tujim imenom pristopil v jednoto. Njegovo pravo ime se glasi John Sedej.

S tem razglasom preneha biti član SNPJ.

V zadevi pritožbe Jakoba Brence, bivšega člana društva "Lilija", št. 95 v Oglesby, Ill. soglasno glavni porotni odbor popolnoma s sklepom glavnega upravnega odbora, ki mu ni odobril bolniške podpore.

Br. Jakob Brence se je pritožil ker mu ni bila izplačana bolniška podpora.

Anton Hrast, predsednik.
Martin Železnikar I. porotnik.
John Šare II. porotnik.

Vsi bratje, ki pošiljajo pritožbe glavnemu porotnemu odboru, naj v pritožbi natančno navedejo, zakaj se pritožujejo in kakšna krivica se jim godi. Vsakdo naj zapíše tudi čas (datum), kdaj se je stvar vršila, da vem po katerih pravih naj se reši njih zadeva. S tem se prihrani obilo nepotrebnega pisarenja in vsako pritožbo se reši hitreje.

Anton Hrast, predsednik gl. porotnega odbora.

Glede slovenskega zavetišča se je na zadnji seji gl. upravnega odbora vršila obširna razprava. Po daljši in temeljiti razpravi se je sklenilo, da se ostane pri zaključku pete redne konvencije, ker gl. upravni odbor nima pravice razveljaviti zaključkov konvencije.

Peta redna konvencija je zaključila, da se prostovoljni prispevki članov in članic za slovensko zavetišče naj se v bodoče pošiljajo br. glavnemu zapisnikarju Jožefu Kuhelj.

Vsi prostovoljni prispevki članov in članic za slovensko zavetišče naj se v bodoče pošiljajo br. glavnemu zapisnikarju Jožefu Kuhelj.

Nekateri tajniki še vedno pošiljajo asessment br. gl. blagajnik. V smislu novih pravil se pošilja asessment gl. tajniku, br. Johnu Verderbarju.

Bratje tajniki in sestre tajnice naj vse spremembe naslovov društvenih odborov redno in točno naznanijo gl. tajniku. Ako gl. tajnik nima pravih naslovov, posebno tajnika in blagajnika krajevnega društva, tedaj je redno poslovanje zelo oteženo, včasih pa skoraj nemogoče.

Predlog za dodatek k ustavi.

Društvo Francisco Ferrer št. 131 S. N. P. J., Chicago, Ill., predlaga v smislu ustave člen VII., prva točka "Inicijativa" sledeče:

DVOJNO ZAVAROVANJE.

Člani (ice) S. N. P. J., ki še niso prejeli nobene bolniške podpore za katerokoli notranjo kronično in ponavljajočo se bolezen in nobene odškodnine za poškodbo kateregakoli telesnega uda, dalje katerim ne majna nobene zdravstvene preiskave, kakor tudi če glasuje zato nadpolovična večina članov (ic) na seji, zamorejo vstopiti v prvi razred in se zavarovati za \$1200 posmrtnine, \$2 dnevne bolniške podpore; dalje se morejo zavarovati za dvojno odškodnino kot sledi: \$400 za izgubo cele roke ali do pesti, cele noge ali do členkov in za otrpnenje istih udov; \$200 za polovico stopala; \$400 za izgubo enega oče-

sa; \$100 za prst do drugega članka na roki; \$1200 za izgubo obeh rok, obeh nog, obeh očes, ene roke in ene noge in za zlomljen hrbet.

2. Vsak član(ica), ki želi prestopiti v prvi razred, se mora prijaviti društvenemu tajniku(ici) in plačati \$1.50 jamčevine. Društvo potem glasuje na svoji prvi seji o prestopu in če je sprejet(a) pošlje društvo na jednoto \$1.50 v rezervni sklad in 25c za novo oporoko poleg asesmenta. V slučaju, da se istočasno prijavi več prosilcev(ilk) za prvi razred, glasuje društvo obenem ne več kot za dva prosilca(ke); to pa velja le za stare člane(ice).

3. Mesečni doneski za prvi razred so: smrtninski sklad 90c, bolniški sklad \$1.30, poškodninski in odpravninski 10c, rezervni sklad 20c in upravni sklad 20c, skupaj \$2.70 mesečno. V slučaju, da jednota razpiše izvanredni asessment, plačajo člani v prvem razredu dvojni znesek takega asesmenta.

4. V slučaju bolezni je opravičen vsak član(ica) do podpore \$2 na dan za dobo 6 mesecev, drugih 6 mesecev pa \$1 na dan; v slučaju smrti ali pohabljenja telesnih udov pa do dvojnih zneskov sedanjih posmrtnine in poškodnine kakor navedeno v prvi točki tega dodatka k ustavi. Članice ob času poroda so opravičene do \$20 rodne podpore.

5. Stari člani(ice), kakor novi prosilci(ke), morajo biti preiskani po zdravniku v svojem kraju in pričo dveh članov(ice), dalje jih mora sprejeti vrhovni zdravnik, večina članov(ice) na društveni seji in končno glavni urad Jednote in upravni odsek sme zavrniti vsakega prosilca(ka) ako ima opravičene razloge za to.

6. Člani(ice), ki vstopijo ali prestopijo v prvi razred, so opravičeni do dvojne bolniške podpore šele po preteku 90. dni in do dvojne posmrtnine po preteku 45. dni; kakor že določijo glavna pravila. Ako kateri član(ica), ki prestopi iz drugega v prvi razred zamoli kako bolezen, nosečnost ali če zbolí ali umrje pred časom, dobi podporo oziroma smrtnino v smislu glavnih pravil po \$1 na dan za tisto bolezen ne glede koliko časa traja, ali \$600 v slučaju smrti.

7. Novo-pristopili člani(ice), ki želijo vstopiti v prvi razred, plačajo \$7 pristopnine, kar se odpošlje na jednoto. V ostalem veljajo za novo pristopile člane glavna pravila glede pristopa kakor za druge iz izjemni prve točke v 14 členu "Članstvo" "od starosti 16 do 40" namesto "16 do 45".

Ta dodatke k ustavi, ako bo sprejet, ima stopiti v veljavo šele potem, če se oglasi za prvi razred za dvojno zavarovanje najmanj 600 starih članov(ice).

Komentar.

Ker mora v smislu ustave 7 člen vsak predlog za dodatek k ustavi in pravilom podpirati najmanj 10 drugih društev iz 10 različnih držav, apeliramo na bratske društva S. N. P. J., da podpirajo naš gori navedeni predlog če se z njim strinjajo. Društva, ki bodo podpirala predlog, naj čim prej to sporočijo gl. tajniku in sicer s podpisom društvenega odbora in potrdilom pečata.

Za društvo Francisco Ferrer št. 131 S. N. P. J.

Milan Hegji, predsednik.
John Molek, tajnik.
Felix Seljak, blagajnik.

Ni se vrnil.

Spisal Hočevar.

Jesensko solnce se je poslavljalo s svojimi zlatimi žarki od bližnjih, prijaznih holmov in evetočih livad, zelenih pašnikov, ravnega polja in veličastvenih gozdov. Poslavljalo se je tako prijazno, tako ljubeče, od teh prijaznih, tako lepih holmov in ravnin, kot bi klical slovenskemu kmetiču: hiti, hiti s polja s pridelki, s katerimi te je obdarila narava, za katere si se trudil z znojnim čelom in katere boš užival mirno, z veseljem; glej, jaz odhajam, odhajam, da tudi drugim razsvetlim dneve, katerih se veseli, bliža se noč, uspavalna noč, ki prinese počitek in novih moči, naravi in utrujenemu slovenskemu kmetiču.

S pašnikov proti vasi sem je prihajalo govedo. Pastirji s piščalkami, zvonjenje bingljajočih zvoncev, višočih na vratu goveda, vrisk in petje veselih pastirjev je

odmevalo v eni harmoniji tja čez hrib in dol.

S polja se vračajo voznički s težkimi vozovi. Ponosno stopa kmetič za vozom, v svesti si, da ni zastoj njegov trud, da mu ga je narava poplačala stotero. Veselih obrazov stopajo fantje in dekleta, ti lepi slovenski korenjaki, sinovi Slave. Kako jim žare lica veselja in zadovoljstva, z njih odseva zdravje, nepokvarjenost; o, vi junaki naše majke Slave, ljubite dom in ostali bodete srečni — srečni, ki vam daje kruha, vsem pridnim poljedelcem. S prijaznimi smehljaji, cvetočih lic stopajo v družbi fantov te lepe deve hčere Slovenije, Rudeča, zdrava lica, bistri pogled njih čistih očarajočih oči, s cvetlicami na prsih, temni lepimi cvetkami, ki jih vzgaja narava sama tam sredi poljan in livad. Kako ste krasne! Tudi ve ljubite dom, tudi ve ste srečne v naročju matere Slovenije. In tako odhajajo s polja, prepevajoč ve sele pesni, v mirna sela naše domovine, poslavljajoč se od zlate solnce, dokler jih noč ne uspeva v prijetni sen evetoče tihe poezije.

Med njimi se vračata tudi Ivan in Marica. Ivan, sin kočarja, Marica hči premožnega kmeta. Tudi ona ima okrašena prsa s cvetkami in stopa s sklonjeno glavo v družbi Ivana.

"Glej Marica, ljubim te in tudi ti me ljubiš. Vzljubila sva se, ker sva skupaj vzrasla. Nisem kriv, da tebe ljubim, nisem kriv, da te imam rad, rajši kakor vse drugo na svetu. Ti si mi najdražja v življenju. Tvoja roditelja sta premožna, in jaz sin kočarja. Ti veš, da tvoja roditelja ne privolita v našino zvezo. Kdaj se vresničijo najine želje? Marica, ali mi boš zvesta, ali me boš počakala, da se vrnem? Očidem v tujino, v tuje kraje, kjer je toliko Slovencev, ki iščejo sreče, delati hočem, ker te imam rad Marica, delati, da si zaslužim toliko, da bodo tvoji starši privolili v našino zvezo. Odiči hočem, nočoj, nočoj se moram posloviti od doma, od teh prijaznih holmov, teh lepih evetočih livad, kjer nama je tekla zibelka prve mladosti, kjer sva skupaj trgala evetke, kjer se nama je vcepilo v najini duši ono čustvo, čustvo nerazdružljive ljubezni. Ostani mi vedno v spominu, vi nezabljeni holmiči in logi."

Po evetočem mladostnem lieu mladenke je pritekla solza, solza srčne rane, ki jo je vcepil Ivan, ko ji je povedal, da odide v svet; v bojazni, ki ga čuti le ljubeče srce, da ga morda ne bo videla več, jo je raniilo v srce, v dno duše. Iz nedrij vzame evetko, evetko "ne zabi me", in jo poda njemu: "Ivan, samo ti si mi drag, tako drag. Zakaj odhajáš, zakaj me pušiš veneti kot ranjeno evetlico na polju?" In nove solze ji priteko na evetoča lica.

Solnce je že daleč za gorami. Krog in krog noč. Mirno, tiho leži vas; noč — uspavalna je uspavalna vaščane v mirno spanje. Le tu pa tam zalaja pes — čuvaj, zvesti varuh gospodarja. V bližnjem gozdu skovika sova, plahutka sem in tja, tako da nočnega potnika zona spreha. Sicer vse mirno. V dalji se sliši votli grom. Včasih se zablisne, a samo trenotek, in zopet vse mirno. Idilični mir leži nad vasjo, oni mir, ki ga najdemo samo nad seli, med naravnimi zakladi pridnih poljedelcev.

Sem po vasi se sliši petje, vmes ukanje. Idilični mir nad mirno vasjo prevaja ukanje in petje vaških fantov, ki pojejo pesmi, pesmi — podoknice. Marsikatero okno se odpre in med omrežjem razcvetelih svežih cvetlic se prikaže prisluzkujoč mladosten obraz zaljubljenega mladenke. Tako slušajo večer za večerom. Tako pojejo fantje vsako noč in njih hrepenen je se izliva v petje, ki plava nad mirno vasjo, da odmeva v bližnjem gozdu v veseli, evetoči poeziji srečnih prebivalcev.

Tudi Ivan je med njimi, neodločni so njegovi koraki, ko stopa s fanti, svojimi drugimi, ki ga spremljajo tja na konec vasi.

"Prijatelji", reče Ivan, "tudi vi veste, da odidem nočoj v svet... tudi vi veste, da se imava rada z Marico, katero ljubim, narava s svojimi lepimi logi in holmi." "Vemo", hite prijatelji, in iz njih grl zadeni globoko čuteča pesem, Ivanu v pozdrav, da

se razlega tja v nočni idilični mir.

Okno Marične sobe se odpre, in med cvetkami se prikaže njena glavič. Tudi ona prisluzkuje. Fantje pojejo glasneje, pojejo odhodnico, spremljajo Ivana, njih druga tolipe, evetoče mladosti. K Maričnem oknu pristopi Ivan: "Zdrava Marica", in med cvetlicami ji stisne roko, mogoče v zadnji pozdrav, kdo ve...

"Zdrav Ivan; vrni se prej ko prej, brez tebe mi ni — — —" Solze srčne holesti ji zaduše nadaljne besede. In Ivan je odšel v svet... Pesem drugov, njegovih dragih ga spremlja. Spremlja ga Marica s solzami...

Tako odhajajo v svet — v tujino, sinovi naši, sinovi Slave. Zapusčajo te, pozabljajo, in ti plakaš, plakaš za njimi, ki si jih rodila, vzgojila, odhajajo v svet in ne vračajo se več...

Tam daleč onkraj morja, kjer so iz domovine odšli Slovenci, gradijo svoje domove — nova domovina, je Ivan, hoteč si vstvariti srečo. Z drugimi sodelavci iz gublja moči, od jutra do večera v globokih premožljivih rovih, in bogati ameriški kapitalizem. Truden in zmučen se vrača domov, kako tudi ne? Globoko pod zemljo, kjer so premožljivi rovi napolnjeni z smradljivimi razstrelivnimi plini; naporno delo pri svetilki premogarija, katera edina je — solnce premogarija v globokih premožljivih rovih. Kolikokrat misli Ivan, ko odhaja v rov, na lepe domače holme in livade, kjer vene in toči solze njegova ljubljanka. Kolikokrat ga prešinejo slutnje tam doli v rovu pod višočimi skalami, v grozi, da se mogoče ne vrne več iz rova, da mora umreti daleč od dragih, v tujini, v globokih podzemskih rovih.

Koliko nesreč se dogaja med premogariji ameriških delodajalcev, ker ti ne skrbje za zadostno varnostne naredbe! Koliko razstrelb se dogaja, ki bi se dale preprečiti, ko bi delodajalec skrbeli za večjo varnost svojih delavcev.

Slutnje Ivanove so se uresničile. Čil in zdrav je šel doli v rov — koplčiti profit ameriškemu kapitalu, a vrnil se ni več. Dohitela ga je neizprosna smrt. Grozna, strašna razstrelba je uničila rov in pokopala doli globoko pod zemljo delavce — premogarije. Med njimi, daleč od dragih, od doma je našel Ivan svoj — grob. Tako umirajo naši sinovi, sinovi Slave v tujini...

Zopet sije jesensko solnce po holmih in livadah, zopet se poslavlja od teh prijaznih logov in livad, zopet kliče kmetiču, kakor vsaki dan: hiti, hiti.

S pašnikov se sliši nkanje in petje pastirjev. S polja se vračajo vozovi, fantje, dekleta. Danes ni so veseli tako kot drugikrat; njih obrazi izražajo bol, bol žalosti. Dekleta niso okrašena s cvetlicami; njih lica so blede. Tudi Marica se vrača, bledeji lic, v lepem očesu se ji zdaj pa zdaj zasveti solza. Nima evetlic. Čemu tudi, saj ga ni, ni Ivana, ki bi mu podala evetko: "vedno tvoja". Plaka deva, plaka njeno srce za njim ki ga ni in ne vrne se več. Vene, vene deklica v lepih logih in livadah. Njega ni, ki bi jo osrečil.

Tako venete slovenske devce za dragimi, ki bi vas osrečili in ki so pokopani daleč v tuji zemlji.

Tako žalnejš Slovenija za odhajajočimi sinovi, ki najdejo v tujini grob — in se ne vrnejo več...

Zmes.

— Visoka šola za socialno in komunalno upravo. Kako temeljito namerava Nemčija reformirati študije upravnih uradnikov, sledi iz tega, da že ustanovlja visoke šole in fakultete za vzgajanje uradništva za občinsko in socialno upravo. Tak zgled nam nudi visoka šola za komunalno upravo v Kolinu o. R., ki je nameščena v poslopu trgovske šole in ki izkazuje že po komaj dvestletnem svojem obstanku lepe uspehe. Poleg abiturijentov je sprejemalo na to visoko šolo tudi inženirje in juriste kot poslušatelje. Zavod se deli v dve fakulteti, ena za komunalno, druga za socialne uradnike. V obeh se poučuje: nacionalna ekonomija, javno pravo, posebno komunalno, upravno in ustavno pravo, finančna veda, računstvo in socialno zavarovanje. Posled-

nje imenovana disiplina je za socialne uradnike razširjena v glavni predmet, prav tako tehnologična predavanja. Želeli bi bilo, da bi se taka predavanja tudi v naši državi vpeljala, zlasti na vseh tehniških visokih šolah, da bi se dala na ta način mlademu inženirju že na tehniki prilika, da se razvije v dobrega upravnega tehnika z globokim pogledom v komunalne zadeve.

— 650 strelcov na minuto. Zvezna vlada je nakupila 500 Coltovih pušk, da jih preizkusi. Coltova puška odda na minuto 650 strelcov. V puški je avtomat, ki spravlja po 30 in 30 patron v cev. Puška je le nekoliko težja od sedanjih.

Zdaj si lahko vsakdo predoči, kakšno bo morjenje v bitki, ako se to najnovejše morilno orodje obnese.

— Zadnji mraz je napravil v Kaliforniji za 30 milijonov dolarjev škode na citronah in oranžah. Tako se glasi poročilo, katerega je še le pravkar izdelal A. Cook, predstojnik državne univerze.

— 21 dni brez hrane. V Parizu so dobili v hornem predmestnem stanovanju ženo, ki je kazala le še slabotne življenske znake. Uboaga žena je imela hrome noge in ni mogla nikamor iz sobe. Pred tremi tedni jo je zapustila mlada sorodnica, s katero sta se bili neko-

liko sprli. Na ženo, ki se ni mogla geniti iz postelje, so vsi v hiši pozabili. Nekega dne se je pa vendar hišnica spomnila nanjo, ker je bil prišel čas za plačanje stanarine. V stanovanje bolnice so morali s silo vdreti in potem so odpeljali ženo v bolnišnico, kjer se je že nekaj ur zopet zavedla. Ravno 21 dni je bila brez hrane.

— Približno 12 do 15 tisoč ljudi je v pondeljek popoldne kljubovalo viharju, ki je divjal s petdesetimi miljami v eni uri čez ravan in plan. Ljudje so prihajali iz Pattersona, N. Y., v katerem štrajkaajo tkalci in barvarji svile, in so odhajali v gozdič Haledon, v katerem se je vršil piknik v prilog štrajkujočim delavcem in na katerem so govorili socialisti.

Med govorniki je bil tudi Palmer A. Brueckmann, socialistični župan iz mesta Haledona, ki je pozdravil štrajkujoče delavce z jedernatim nagovorom. Priporočal jim je, naj se ne dajo provocirati od kapitalističnih najemnikov, marveč naj se z una svetlim mečem, kakor se spodobi za zavodne in izobražene delavce, bojujejo za svoje pravice. Izrazil je tudi željo, da bi rad pozdravil štrajkujoče delavce in njih prijatelje v Haledonu.

Vsi govorniki so bili z ostrimi besedami brutalni nastop policije v Pattersonu napram štrajkujočim delavcem.

USTA

glo, zobe nos in druge dele života vzdržuje čiste vsakdanja raba

Severovega Antisepsola

(Severa's Antiseptol)

Rabite ga kot izmivalo, grglajo ali vbrizgalo. Knjižica, ki je ovita okoli vsake steklenice opiše vse. Cena 25c.

ČREVA

lahko vzdržujete v redu ter s tem preprečate ali odstranite mnogo bolezni, ako uživate

Severove Jetrne Krogljice

(Severa's Liver Pills)

Cena 25 centov.

OBISTI

lahko vzdržujete zdrave in jetra v redu ter stem odpravite bolečine v hrbtu in omedlevico, ako rabite

Severovo Zdravilo za Obisti in Jetra.

(Severa's Kidney and Liver Remedy)

Cena 50 centov in \$1.00.

Kupite Severova Zdravila od vašega lekarnarja. Ako jih nima, naročite jih od:

W.F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

FARME NA PRODAJ

pri Chases Laku, N. J.

Cena 10 dolarjev aker, za zemljišča, na katerem stoje poslopja pa 16 dolarjev aker.

Zemlja je rodovitna: črna zemljina, pomešana s peskom.

Zemljišča so blizu N. Y. C. železnice, pošte, brzoglavne in t lefonske postaje. Cerkve, šole, žage in tovarne so v bližini. Nizki davki. Naseljenci iz Evrope živé v tem kraju.

Pišite za pojasnila:

E. MICHAEL, Chases Lake, Lewis County, N. Y.

Pazite na ta oglas,

kadar izide

FRANK STONICH

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

Zastave, regalije, znake, kape, pečate, in vse potrebščine za društva in jednote.

DELO PRVE VRSTE. CENE NIZKE.

Slovenske cenike pošiljamo zastonj.

F. Kerže Co. 2616 S. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

Samomori na Avstrijskem.

Samomori naraščajo na Avstrijskem od leta do leta. Čim bolj se množi prbivalstvo, tem pogostejši so samomori. Doslej nismo imeli pregleda o poizkušenih in izvršenih samomorih na Avstrijskem; lansko leto je pa dr. Hans Kuttelwascher objavil delo, kjer je razvrstil samomore po letih, mesecih, starosti, poklicu in veroizpovedanju. Preiskal je tudi samomore med vojaštvom.

Do 17. januarja 1850 l. je bil na Avstrijskem vsako kaznovan, kdor se je poizkusil usmrtiti. Ob času Marije Terezije so bile kazni za poizkusen samomor zelo ostre. Kdor se je hotel s samomorom odtegniti kazni zaradi storjenega zločina, so njegovo truplo strli s kolesom, ali pa obesili ali na grmadi sežgali. Ako je bil samomorcec brez krivde, tedaj so njegovo truplo le "uničili". Ob času Jožefa II. je pokopal samomorilca konja, ako pa se je samomorcec odtegnil s samomorom kazni, tedaj so nabili na vešala njegovo ime in zločin. Šele od 1. ledna 1803. dalje ni veljal samomor več za zločin; samomorcec, čigar poizkus je ostal brezuspešen, je bil kaznovan. L. 1850. je izšel cesarski patent, ki je odpravil kazni za poizkušeni samomor. Celo kazni ni mogla preprečiti, da bi ne bili samomorcec do l. 1850. vedno naraščali. Mnogo pogostejši pa so samomori od l. 1862. dalje. Od tega leta se je tudi prebivalstvo v Avstriji hitreje množilo in statistika samomorov se je vodila natančneje. Seveda je mnogo samomorov tudi utajenih, ker sorodniki dostikrat navajajo drug smrtni vzrok.

Leta 1854 je bilo izvršenih na Avstrijskem 1078 samorov, l. 1910, pa 5488. Letni prirastek je bil v letih od 1871 do 1880 največji. Go spodarska kriza v letih sedemdesetih je skoraj gotovo prispevala k hitremu naraščanju samomorov v tej dobi.

Razmeroma največ samomorov, če jih razdelimo po poslovnih deželah, je v Trstu. Na milijon prebivalcev odpade povprečno v letih 1905 do 1910 v vsej Avstriji 181 samomorov, v Trstu pa 441, na Nižje v Avstrijskem 302, na Češkem 288, v Galiciji le 51,5 in v Dalmaciji celo le 46,3. Čim bolj je dežela gospodarsko razvita, čim večjo industrijo ima, tem pogostejši so samomori. Skoraj v vseh avstrijskih deželah naraščajo samomori, ne le absolutno, temveč tudi v razmerju s številom prebivalstva. Najhitreje je naraščalo to število v Trstu, potem na Češkem, Nižje Avstrijskem, padalo je le v Bukovici, Galiciji in Dalmaciji.

Izmed mest, z razmeroma visokim številom samomorov je skoro na prvem mestu Praga in nekaj večjih mest na Češkem. Praga le zato, ker umrje v praških bolnišnicah mnogo samomorilcev iz okolice. Gališka mesta izkazujejo najnižja števila samomorov.

Od leta 1851 do 1910 je bilo v Avstriji 178.000 samomorov in sicer je 140.246 samomorilcev in 37.681 samomorka. Število samomorkil narašča zelo. Pred šestdesetimi leti je bilo le 20 procentov samomorkil, v zadnjem desetletju že 30 procentov. Število ženskih samomorov narašča razmeroma hitreje nego število moških samomorov. Na Dunaju je prišlo l. 1910 na sto samomorilcev 36 samomorkil, v Pragi 53, v Trstu 49,5, v Ljubljani le 5,8. Ženske so izvršile največ samomorov v starosti od 20 do 30 let in v starosti čez 70 let. Pri moških narašča število samomorov, čim starejši so, a tudi pri moških so samomori med 20 in 30 letom pogostejši nego med 30 in 40 letom. Od 40. leta dalje pa zopet narašča število samomorilcev. Da so ravno samomori v starosti tako pogosti, je pač smrtonosen znak za naš družabni red, ki ne oskrbi starih ljudem vsaj količjak brezskrbnega življenja.

Značilno je tudi to, da je med vdovec in ločenimi možmi razmeroma največ samomorilcev, prav tako tudi v letih pred zakonom, a oženjeni možki so razmeroma redki samomorki. Med ženskimi samomorkami so pa vdove redke, a med ločenimi ženami so samomorkilke v velikem številu. Omožene ženske izvrše samomor malokdaj.

Po veroizpovedanjih razvrščeni so samomori najpogostejši med protestanti, tem slede katoličani in za tem židje. Na Saleburškem, Štajerskem, Koroškem, Goriškem, Moravskem in v Šleziji je število samomorilcev židov večje kakor število samomorilcev katoličanov. V Galiciji in Bukovini je prav malo židov samomorilcev. Največ samomorov je spomladi, najmanj ob začetku leta.

Zelo važen odstavek Kuttelwascherjevega dela je statistika samomorov v armadi. Od leta 1870 do 1910 je število vojakov samomorilcev absolutno in sorazmerno nazadovalo. Čeprav je število vojaških samomorov nazadovalo, vključ temu je v Avstriji od vseh evropskih držav najvišje število vojaških samomorov. Leta 1903 je bilo na 100.000 vojakov v naslednjih državah samomorov: v Avstriji 105, v Indiji 30, v Nemčiji 26, Italiji 24, na Angleškem 23, Francoskem 18, Ruskem 13. Vojaški, ki služijo prvo leto, izvrše na Avstrijskem največkrat samomor, oni pa, ki služijo čez tretje leto, najmanjkrat. Vzroki vojaških samomorov so: strah pred kaznijo, nesrečna ljubezen, mrznja do službovanja, a za več kakor polovico vojaških samomorov je vzrok neznan. Od l. 1866 do 1890 se pri 38 odstotkih vojaških samomorilcev niso vedeli za vzrok, a čez eno desetletje vojaška oblast že za 66 procentov ni vedela vzroka. To le dokazuje, da vojaška uprava noče poiskati pravega vzroka. Pred 20 leti so vedele vojaške oblasti še za 62 procentov samomorilcev vzrok njih dejanja, sedaj ga vedo le še pri 33 procentih in čez nekaj let sploh ne bomo več izvedeli, zakaj da si konča toliko vojakov življenje.

Razne vesti.

— **Železniški voz za prevažanje zlata.** Za prevažanje zlata iz johannesburških zlatih rudnikov v Južni Afriki so nedavno vpeljali nov voz, ki so ga nalašč v to svrhu zgradili v železniških delavnicah v Pretoriji. Voz je 12,1 m dolg; v notranjosti stoji oklepna skrinja, in sicer čisto svobodno tako, da se nikjer ne dotika sten voza in tudi ne tal, ker stoji na precej visokih nogah. Prostor pod njo je vedno električno razsvetljen. Zgodilo se je namreč ob številnih napadih na vozove z zlatom tudi to, da se je tat vtihotopil pod voz, prevrtil dno in kradel zlato. V skrinji je prostora za 22.500 kg. zlata, kar znaša po povprečni ceni 2800 mark za 1 kg 63 mil. mark. (V johannesburških zlatih rudnikih se vsak mesec pridobi 18.000 kg zlata v vrednosti nad 50 milijonov mark). V voz za prevoz oboroženega stražnika, ki ne more ven prav do Kapstadta, kjer mu zopet odpro. Pri kaki železniški nesreči bi se mož ne mogel nikamor pomagati. Sicer je pa za njegovo udobnost preskrbljeno z mehkim ležiščem, pripravo za kuhanje itd.

— **Kapital in rokodelstvo.** V Lvovu so brezposelni čevljarji pred trgovino tovarne za čevlje, razbili izloženca otna, razstavljene čevlje pometali iz izložbe in jih uničili. Policija je seveda čevljarje takoj razgnala, aretirala in nekaj mesecev zapora bo izred čevljarjev poravnal. In vendar je tudi ta izred le epizoda v velikem zgodovinskem boju med ročnim delom in stroji, med rokodelstvom in kapitalom. Vsak nov stroj izpodrine mnogo delavcev od dela in kruha. In še vedno mislijo delavci, da se železnega sovražnika iznebe, če razdenejo stroje in blago, ki ga stroji proizvajajo. Od bombažnih tiskarjev iz let 1846 in 1848, ki so razsuli prve Perotinske stroje, pa do lvovskih čevljarjev — vedno enaki, brezupni poizkusi! Tudi lvovski čevljarji se bodo morali uveriti, da je njihova roka slabotnejša od železnega bata parnega stroja. Kakor vozniki ne preprečijo gradnje železnice, kakor se niso mogli ubraniti stari domači prejeti ob kolovratu samoprejeke, prav tako bo v čevljarški industriji strojno delo izpodrinilo ročno delo. Tudi lvovski čevljarji pomočniki bodo kmalu razumeli, da ni stroj njihov sovražnik, temveč kapitalizem. In da ni cilj našega boja razdejati strojev in njihovih proizvodov, temveč da je naš cilj:

vse proizvode tehnike, ki razširjajo budo in brezposelnost, ker so last kapitala, izročiti družbi, ker šele potem postanejo sredstva, ki bodo množila blagostanje vseh in lajšala delo vsem.

— **Avstrijska lokomotivna industrija.** Avstrijska lokomotivna industrija je v letu 1912 izdelala za avstrijske državne železnice in za avstrijsko privatno industrijo skupaj 237 lokomotiv in 85 jonderjev, eksporta ni zabeležiti nobenega. Z letom 1911. se je za lokomotivne tovarne slaba konjunktura očitno zopet končala. Nabave za domače potrebe, na katere je avstrijska lokomotivna industrija, ker ji dela v inozemstvu Nemčija občutno konkurenco, skoraj izključno navezana, so nekoliko narasle. Vključ temu pa je zaposlenost lokomotivnih tovarn še zmerom zelo nezadostna. Stanje avstrijske vagonске industrije v letu 1912 ni bilo tako neugodno, kakor se je še konec leta 1911 domnevalo, ker je bilo železniško ministrstvo vsled večjega pomanjkanja vagonov primorano svoje nabave zvišati. Prvotno je bilo sklenjeno nabaviti 500 osebnih, 180 službenih in 700 tovornih voz, naposled pa se je nabava zvišala za 113 osebnih in službenih in 4424 tovornih voz. V celem je bilo torej za avstrijske državne železnice naročenih 512 osebnih, 281 službenih in 5124 tovornih voz. K temu pridejo še naročila obstoječih privatnih železnic in privatne industrije, pa tudi nekaj eksportnih naročil je bilo. Vagonske tovarne so tedaj v preteklem letu izdelale okroglo 6800 prometnih voz, s čemur so za svojo produkcijsko možnostjo — izdelajo namreč lahko na leto 16.000 voz — še zmerom zaostale za okroglih 9200 voz.

— **Protialkoholni boj v delavnicah.** Zadnje letno poročilo vitemberškega obrtnega nadzorstva omenja, da cenena ali brezplačna prodaja limonade, čaja, kave, mleka itd. po tovarnah in delavnicah močno izpodriva uživanje alkohola. V fabrikah tvrdke Gminder v Reutlingenu je bilo v enem letu prodanih 113.436 politerovskih steklenic limonade po 6 pfenigov in 2319 steklenic sodavice po 2 pfeniga. V neki usnjarni je prodaja limonade nanovo uvedena; uspeh je dovoljen in konsum piva je močno nazadovale. Tvrdka Schöber v Feuerbachu je v svoji trikotni tovarni postavila napravo za izdelovanje limonad in uvedla prodajo toplega mleka, povpraševanje po mleku je tako veliko, da tovarna komaj dobavlja zadostno množino. Cementarna Blaubeuren je v vseh svojih obratih uvedla, da dobivajo delavci v poletnih mesecih hladno kavo ali hladen čaj v poljubnih množinah.

— **Na švabski železnici.** Pred nekaj meseci je bila prometno izročena novozgrajena železnica Goeppingen-Gmuend na Vitemberškem. Železnica je lokalna in vodi skozi idilične pokrajine, katerih prebivalci se ni kdove kako obizlala moderna kultura. Novo prometno sredstvo pa jim zelo uga. Postajenačelnik v Birenbachu, ki je obenem prodajalec vozniških listov in imetnik še drugih železniških časti je bil ugledna oseba, ki pride takoj za župnikom in še pred občinskimi predstojniki. Nekoč je poskusilo več kmetov s svojimi "boljšimi" in deloma tudi precej težjimi polovicami novo prometno sredstvo. Z neko tajno grozo so svoje telo zapirali v vlak, dušo pa priporočili bogu. V "besnem diru" je šlo proti Birenbachu. Za Birenbachom pa mora železnica premagati večjo strmino. S sikanjem, puhanjem in škripanjem je vlakček plezal navzgor, ter skušal pripeljati veliko težo čez hrib. To je bilo dela! Vedno počasneje je šlo, tako da je nazadnje skoraj popolnoma prenehala vožnja. Kmetom in njihovim mehaniziranim tovarišcem se je sopeč strojček v srce smilil. Po nekaterih vzpodbujevalnih sunkih med rebra od strani svojih "boljših polovic", so se možje končno odločili, da pomagajo vlakcu. Splezali so iz vozov in se z ramami uprli v zadnjo steno in odbijale zadnjega voza. Kdor ni več našel prostora, je svojega prednika tiščal tam, kjer izgubi hrbet svoje pošteno ime. In glej, šlo je izvrstno! Ko so pririnjili vlak do

vrha, so veseli in vsi potni zopet vstopili v voz, vlak pa je zbežljal navzdol proti bližnji postaji. Tam pa je dobrosrčno pomagalec in porivalec vlaka čakalo neprijetno iznenadenje. Mož za možem so bili zapisani in pozneje kaznovani z denarno globo. Nehvaležnost je plačilo sveta tudi na švabski železnici!

ADVERTISEMENTS.

Rad bi izdelal, kje bivata Jože Povše, doma iz vasi Stara Bučka, na Dolenjskem, in Rozalija Šumar iz vasi Germovlje na Dolenjskem. Akq kateri bratov ve za naslov enega izmed njiju, ga prosim, da mi ga naznani.
Charles Žabkar,
1303 East Laurel St.
Springfield, Ill.

VINSKE TRTE, dolge od 5 do 15 čevljev na prodaj. Kdor bo ravnal z njimi po mojem navodilu, mu bodo rodile prvo leto in bo imel kmalu vinograd.
Joe Lipovšek
R. R. 8 Pittsburg, Kans.

DELO DOBI 30 mož pri napravljaju drv. Od "korta" se plača \$1.25. Šuma ni strma. Pridite ali pa pišite za pojasnila.
J. Gornik, 66 Bx.
Piekens, W. Va.

FARMA NA PRODEJ.
Sto in šestdeset akrov zemljišča, 9 konj, 10 glav goveje živine, prašiče, perutnina, hiša s tremi sobami hlev za konje in govedo, svinjak, hlev za perutnino, žitnica, 3 vozove, 3 konjske oprave, mašinerijo itd. prodaja iz proste roke.
Math. Žagar 35 Box, Hayden, Utah.
Sena se dobi od 75 do 100 ton, do 17 bušljev jaholk. Dosti dobre pitne vode.

IŠČEM PRIJATELJA Franka Kolenca, doma iz St. Ruperta na Dolenjskem. Pred osmimi leti je bival v Frontenac, Kans. Ako kateri rojakov ve za njegovo bivališče, naj mi naznani njegov naslov.
Joseph Berk 106 B.
Frontenac, Kans.

Unijske smodke najfinejše kovosti z znakom S. N. P. J.

dvoje vrst po 5 in 10c — izdeluje po primerno nizki ceni
1,9% ed strčne vsote gre v rezervni fond S. N. P. J. Pisma naročila se izvršujejo točno po C. O. D. Naročila se ne manj kot 1000 smodk po 5c ali 500 po 10c.
Podpirajte domače in bratsko podjetje! Vprašajte za cene!
John Breskvar,
3528 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

Važno uprašanje!
Kdo mi opravi najbolje in najceneje
Konzularne, starokrajске, sodnijske in vojaške zadeve
Javni notar J. Kaker
220 1/2 Grove st
Milwaukee, Wis.

J. S. JABLONSKI
Slovenski fotograf
izdeluje vsa v fotografsko stroko spadajoča dela do o in poceni
6122 St. Clair Avenue.
CLEVELAND OHIO

DR. ADOLF MACH
ZOBOZDRAVNIK

Uradne ure: 9 do 12 dop.
1 do 6 pop. 7.30 do 9 zvečer. Ob nedeljah po dogovoru.
2601 S. Lawndale Av. vogal 26th St.
CHICAGO, ILLINOIS.

Naročite si knjigo:
Cvetke iz papeževega vrta
OD
A. H. Skubic,
2740 So. Clifton Park A., Chicago
STANE 50c.
Ali socializem razdira dom? Ta knjiga vam pove kdo razdira dom.

Farme Farme Farme

Krasne ceste, šola in cerkev blizu. Najboljša zemlja za poljedelstvo, zdrava pitna voda kot na gorenjskem! V bližini tovarne, kjer se lahko dobi delo. Zelo ugoden trg za farmarske pridelke. Blizu u Chicaga in Milwaukee.

Izrabite ugodno priliko in kupite zemljišče od nas!
Cena akru je od 14 dolarjev naprej. Eno tretjino je treba plačati takoj, za ostalo vas počakamo po pogodbi.
Vprašajte za ceno zemljišč pri nas, predno se obrnete drugam.
Pišite za podrobnosti takoj. Ne odlašajte, kor cena zemljiščem gre vedno kvišku.

Česko-slovanska zemljiščna družba
3815 West 26th Street,
Chicago, Ill.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI JE
Narodna Tiskarna
2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. "GLASILO" in "PROLETAREC" se tiskata v naši tiskarni :: :: ::

FRANK J. PETRU
JAVNI NOTAR

Posojila na zemljišča in zavarovalnica

Varnostne shrambe za denar in dragulje.
Najemnina \$2.50 na leto ali 5c na teden.
1443 West 18th St. blizu Laflin ulice.

Zastopnik sledečih stavbinških in posojilnih društev.

Krajsko, Česko, Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Prvo, Hrvatsko stavbinsko in posojilno društvo.
Bematly-ve stavbinsko in posojilno društvo.
Hrad Kabi stavbinsko " " "
Unijsko stavbinsko " " "

Zemljišča in hiše na prodaj v vseh krajih mesia.
Denarna posojila proti nizkim obrestim.
Zavarovanje proti ognju pri najboljših družbah.

Ustanovljeno leta 1900

Ameriška Državna Banka
1825-1827 Blue Island Avenue
vogal Loomis ulice
Chicago.

VLOŽENA GLAVNICA \$1,500,000.00

AMERICAN STATE BANK

JAN KAREL, PREDSEDNIK. J. F. ŠTEPINA, BLAGAJNIK.

Naše podjetje je pod nazorstvom "Clearing House" škikaški bank, torej je denar popolnoma sigurno naložen. Ta banka prevzema tudi uloge poštne hranilnice Zdr. držav. Zvršuje tudi denarni promet S. N. P. J. Uradne ure od 8:30 dopoldne do 5:30 popoldne; v soboto je banka odprta do 9 ure zvečer; v nedeljo od 9 ure dopoldne do 12 ure popoldne. Denar vložen v našo banko nosi tri procenote. Bodite uvvereni, da je pri nas denar naložen varno in dobičkanosno.

NEBO Na koncu z ovilkom iz zamaška. **CIGARETE**

Imajo fini okus turškega tobaka
10 ZA 5c
Na prodaj vseh prodajalnih tobaka.

ALI NIMATE LEPIH LAS?—LEPI LASJE SO KRAS ČLOVEKA!
Ali je koža na Vašem obrazu stariakava? Pomladite jo!
V zalogi imamo veliko množino ženskih kit, v raznih umetniških formah, razne vrste "pofs" v formi krone ali v vrsti.
Dalje imamo v zalogi najboljše vrste dišeča mazila za vzdrževanje lepe in mlade kože, Lotol, kožo pomlajujejo tekočino za umivanje.
Katerim izpadajo lasje, naj rabijo naša dobra sredstva za čiščenje glave in proti izpadanju las.
Pišite po cenik in navodila, ki vsebujejo poduk in cene za razna dišeča mazila in druge v lasuljuko obrt spadajoče predmete. Za odgovor in pošiljatev pošljite pošto znamko za 2c. Pišite slovenski.
M. LENARD 2202 So. 40th Ave., Chicago, Ill.